

KÉT LEVÉLTÁR – EGY INTÉZMÉNY

**BESZÁMOLÓ
A TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR
2018-BAN VÉGZETT MUNKÁJÁRÓL**

Két levéltár - egy intézmény	5
A Levéltár működésének jogi háttere	7
Levéltári szakmai programok és eseménynapló	8
Személyzeti helyzet, szervezeti kérdések	20
Iratátadás, iratátvétel	20
Állampolgári ügyek intézése	21
Tudományos kutatók fogadása	24
Levéltári feldolgozó munka	27
Nemzetközi kapcsolatok	28
Tudományos feldolgozó munka	29
Gazdálkodás	32
Publikációk, 2018	37

Kiadó: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára / 2018
1369 Budapest, Pf. 367
www.abtl.hu

Felelős kiadó: Dr. Cseh Gergő Bendegúz főigazgató

Összeállította: Bikki István és Cseh Gergő Bendegúz
Fotó (borító I.): Tóth László / HM Zrínyi Kft.

Nyomdai előkészítés és kivitelezés: Arcus Stúdió, Vác
ISBN 978-963-87554-9-0

KÉT LEVÉLTÁR - EGY INTÉZMÉNY

A Történeti Levéltár működését és alapvető tevékenységi köreit meghatározó 2003. évi III. törvényt 2017-ben módosította az Országgyűlés, az újonnan meghatározott feladatok azonban alapvetően 2018-tól kezdve nyomták rá bélyegüket az intézmény ténykedésére. A Levéltár több mint két évtizedes fennállása óta bekövetkezett legmélyebb átalakítás egyaránt érintette az intézmény **illetékességi és gyűjtőkörét**, valamint legfontosabb feladatait is. Előbbi területen a változás a működés alapjait érinti, hiszen a korábbi zárt évkörű, elsősorban az információs kárpótlás különböző aspektusait megvalósító archívum mellett – egy intézményen belül – létrejött egy, a rendszer-váltás óta alapított nemzetbiztonsági szolgálatok irataiért és iratkezeléséért felelős **modern, élő levéltár** is. Ez utóbbi esetben a majdan levéltárba kerülő iratanyag kezelési szempontjait már nem az egyéni és kollektív információs kárpótlás, hanem a levéltári, illetve a vonatkozó adat- és titokvédelmi jogszabályok határozzák majd meg. Ennek következtében intézményileg és szervezetenként ugyan nem különül el, mégis önálló életet fog élni a két levéltár az egységes intézményen belül. Az illetékesség kiterjesztésének a gyakorlatba való átültetése azokon a **kétoldalú együttműködési megállapodásokon** keresztül kezdődött meg, melyeket a Levéltár javarészt 2018-ban kötött meg az Információs Hivatallal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálattal, a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központtal, valamint a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálattal. Ezen szolgálatok a későbbiekben a Történeti Levéltárban helyezik majd el „levéltárárett” irataikat, iratkezelésük felügyelete azonban a törvénymódosítás hatályba lépésének pillanatától a Történeti Levéltárhoz került. A jogszabályváltozás következtében bővülő illetékesség növekvő iratmennyiséget is feltételez, ezért az év során több munkaszoba „feláldozásával” – vagyis a munkafeltételek átmeneti rontásával – **új raktárakat** kellett kialakítani a Levéltár Eötvös utcai épületében. (Az átalakított irodák pótlása 2020 során történhet meg, amikor a szomszédos épület felújítása a megfelelő stádiumba ér, és az előzetes megállapodásnak megfelelően lehetőség nyílik hosszú távon bérelhető munkatermek használatba vételére.) Az új, korszerű, a levéltári állományvédelmi és a titokvédelmi követelményeknek egyaránt a legteljesebb mértékben megfelelő raktárakban lehetőség lesz a nemzetbiztonsági szolgálatok még minősített vagy a minősítését már elvesztett iratainak befogadására és biztonságos megőrzésére is. További fontos fejlesztést tudtunk végrehajtani az év során az egyre gyarapodó fénykép- és filmgyűjtemény szakszerű és biztonságos elhelyezése érdekében: a szigorú állományvédelmi követelményeknek megfelelő, korszerű fotóraktár hosszabb távon is elegendő befogadó-kapacitást biztosít ezen – rendkívül értékes és keresett – iratanyagok számára. A belső átalakítások ugyanakkor a 2003. évi III. törvényben hangsúlyos szerepet kapó feladatnak, a **hazai és emigrációs magániratok gyűjtésének** a célját is szolgálják. Fizikai tárolókapacitást ugyan nem köt le, mégis rendkívül fontos részét képezi a Levéltár iratgyarapítási tevékenységének a magyar vonatkozású, **külföldi archívumokban vagy egyéb gyűjteményekben őrzött állambiztonsági iratok feltárása**, digitalizáltatása és itthoni archiválása. A romániai **CNSAS Levéltárában** 2018-ban is folytatódott ez a munka ezúttal több mint 103 ezer oldalnyi magyar forrás gyűjtésével, de hosszadalmas előkészítés után végre az **Orosz Állami Katonai Levéltárral** is sikerült együttműkö-

dési megállapodásra jutni a Vörös Hadsereget 1944-45-ben követő NKVD-csapatok magyarországi működésével kapcsolatos iratok feltárásáról és másoltatásáról. A volt Szovjetunió állambiztonsági szerveinek iratai egyébként – szerencsére – nem kizárólag moszkvai levéltárakban rejtőznek: a második világháború utáni vagy az 1956-os szovjet megszállás kapcsán számos, idehaza ezidáig ismeretlen forrást őriz az **Ukrajnai Állambiztonsági Szolgálat Levéltára** is, mely intézménnyel az év során megállapodást sikerült előkészítenünk ezen iratok kutatása és másoltatása érdekében.

A „két levéltár – egy intézmény” koncepciójának jegyében az év során az intézmény munkatársai tovább folytatták az 1990 előtti állambiztonsági/államvédelmi múlt feltárását és lehető legsokoldalúbb bemutatását is. Ezen a téren továbbra is az egyéni iratbetekintési igények kiszolgálása, valamint a tudományos kutatás mind sokoldalúbb lehetőségének biztosítása tekinthető az intézmény alapfeladatának, a munkatársak többsége – bár fokozatosan átrendeződő hangsúlyokkal – ezeknek a feladatoknak az ellátását végzi. A fenti előkészítő-kiszolgáló tevékenység mellett a klasszikus történettudományi feltárás eredményeként **négy önálló és egy koprodukciós kötet** mellett mintegy száz tudományos publikációt jelentettek meg a Levéltár munkatársai, az intézmény pedig az év során **két önálló nemzetközi, valamint egy hazai konferenciát** is rendezett a **GDPR és a levéltárak**, a **Magyar hírszerző szervek ausztriai tevékenysége**, illetve a **Terror 1918-1919** témakörében. A korszak és a Levéltár mind szélesebb körű megismertetése érdekében ismételten megnyitottuk az intézmény kapuit a **Kulturális Örökség Napjai**, illetve a **Kutatók Éjszakája** alkalmával, részt vettünk a **Levéltári Piknik** rendezvényén, és egyre növekvő érdeklődés mellett tartottuk meg a **Történelmi Kávéház**, a **Dokufilmklub**, a **Séta a Titkok Házában**, vagy a **Rendhagyó Történelemórák** rendezvénysorozat aktuális eseményeit. A Levéltár rendkívül sikeres **recski kiállításának** nagyobb részét a téli-tavaszi időszakban a Nemzeti Örökség Intézetében mutattuk be, majd június 1-jétől ismét a helyszínen látogatható a teljes tárlat, melyet az év során több mint 13 ezer látogató tekintett meg.

A Levéltár ismertségét az egyik legnépszerűbb **közösségi oldalon** keresztül is igyekeztünk szélesíteni, ezért folyamatosan aktív kapcsolatot tartottunk az érdeklődő állampolgárokkal és kutatókkal. Az év folyamán összesen 1100 posztot töltöttünk fel, ezek közül a legnépszerűbb a 25 ezres olvasottságot is elérte. Az iratanyagra épülő szisztematikus ismeretterjesztés eredményeként a Levéltár kedvelőinek a száma a legnagyobb közösségi oldalon 6200 főről 8300 főre nőtt az elmúlt évben.

Az eddigi tapasztalatok alapján a „két levéltár” harmonikusan fog tudni működni egy intézményen belül, mivel a Történelmi Levéltárban felhalmozott, az 1990 előtt keletkezett iratokra és szervezettörténetre épülő levéltári, történettudományi tudás alapvetően járul hozzá az 1990 utáni nemzetbiztonsági szolgálatokkal való eredményes és hatékony hivatali együttműködéshez, fordítva pedig a szolgálatokkal kialakuló szakmai-tudományos kooperáció sok tekintetben elősegítheti az információs kárpótlás hatékonyabb ellátását is.

A LEVÉLTÁR MŰKÖDÉSÉNEK JOGI HÁTTER

A Történelmi Levéltár munkájának jogi alapjait továbbra is az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény, a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről elfogadott 1995. évi LXVI. törvény, a minősített adat védelméről rendelkező 2009. évi CLV. törvény, a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról, illetve a közlevéltárak és a nyilvános magánlevéltárak tevékenységével összefüggő szakmai követelményekről kiadott 27/2015. (V. 27.) EMMI rendelet, valamint a Levéltár Szervezeti és Működési Szabályzata határozták meg.

A 2003. évi III. törvény hatálya kiterjed a következő iratokra és adatokra:

- a Belügyminisztérium volt III. Főcsoportfőnökségénél, ennek területi és helyi szerveinél, illetve elődeinél (a Magyar Államrendőrség budapesti és vidéki főkapitányságának Politikai Rendészeti Osztályain és a Gazdasági Rendészeti Osztályok operatív csoportjaiban, a Magyar Államrendőrség Államvédelmi Osztályánál, a Belügyminisztérium Államvédelmi Hatóságánál, az Államvédelmi Hatóságnál, 1953 és 1956 között a Belügyminisztérium államvédelmi feladatokat ellátó szervezeti egységeinél, a Belügyminisztérium Politikai Nyomozó Főosztályánál), a Belügyminisztérium Határőrség Felderítő Osztályánál, valamint a Honvédelmi Minisztérium volt Katonapolitikai Osztályán, a Katonapolitikai Csoportfőnökségén, a Katonai Elhárító Főcsoportfőnökségén, a IV. Főcsoportfőnökségén, a Magyar Néphadsereg Vezérkara 2. Csoportfőnökségén, a Belügyminisztérium volt Külügyi Osztályánál, a Nemzetközi Kapcsolatok Osztályánál, a Belbiztonsági Osztályánál, az Állambiztonsági Operatív Nyilvántartó Osztályánál keletkezett és irattári anyagukba tartozott iratok,
- a Belügyminisztérium volt III. Főcsoportfőnökségénél és elődeinél, a Honvédelmi Minisztérium volt Magyar Néphadsereg Vezérkara Felderítő Csoportfőnökségénél és elődeinél keletkezett és irattári anyagukba tartozott iratok,
- a Belügyminisztérium Személyzeti Főosztályánál a Belügyminisztérium III. Főcsoportfőnökségének alkalmazottaival és a „titkos”, illetve a „szigorúan titkos” állományú munkatársaival kapcsolatban keletkezett és irattári anyagukba tartozott iratok,
- az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyeket ellenőrző bizottságnál keletkezett és irattári anyagukba tartozott iratok,
- az 1945. január 1. és 1960. április 1. között a magyar hatóságok határozata alapján végrehajtott, zárt táborszerű fogva tartásra (internálás, kényszermunka), közbiztonsági őrizetre, kényszerlakhely kijelölésre (kitelepítés) vonatkozó iratokból a Belügyminisztériumban kialakított gyűjtemény,
- az egykori Belügyminisztériumban vagy más államigazgatási szervnél keletkezett, valamint a már más közlevéltárakban és nyilvános magánlevéltárakban őrzött államvédelmi, illetve állambiztonsági adatokat is tartalmazó iratok másolatai.

A Levéltár a fentiekben túl jogosult átvenni és kezelni a nemzetbiztonsági szolgálatok iratait is.

A Történeti Levéltár által rendezett, vagy munkatársai közreműködésével 2018-ban lezajlott legfontosabb események az alábbiak voltak:

2018. január 10.

Dokufilmklub programunk keretében *Michnay Gyula szökése Recskről / Jules szökése* (2016) című filmet vetítettük. A vetítésen és az azt követő beszélgetésen vendégünk volt Papp Bojana, a film rendezője.

2018. január 11.

Kubassek János: *Az 1956-os forradalom menekült magyar tudósai öt világrészen a Sarkkör-től az Egyenlítőig* c. előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. január 18.

Az Információs Hivatal főigazgatója Pásztor István nb. vezérőrnagy és Cseh Gergő Bendegúz, a Levéltár főigazgatója aláírták az intézményeink közötti új együttműködési megállapodást.

2018. január 31.

Cseh Gergő Bendegúz főigazgató és Miklósi László, a Történelemtanárok Egyletének elnöke együttműködési megállapodást írt alá.

2018. február 7.

Dokufilmklub programunk keretében *Az ügynök élete – belügyi oktatás a Kádár-korszakban* c. magyar dokumentumfilm (2004) vetítettük. A vetítésre és az azt követő beszélgetésre vendégünk volt a film rendezője Papp Gábor Zsigmond.

2018. február 8.

Horváth Miklós: *Sortűzek és sortűzpercek a történeti kutatások tükrében (1956-2015)* c. előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. február 14.

Szabó Hedvig nb. vezérőrnagy, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatója és Cseh Gergő Bendegúz főigazgató aláírta az intézményeink közötti új együttműködési megállapodást.

2018. február 21.

Takács Tibor r. vezérőrnagy, a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ főigazgatója és Cseh Gergő Bendegúz, a Levéltár főigazgatója aláírta az intézményeink közötti együttműködési megállapodást.

2018. március 7.

Dokufilmklub programunk keretében a *Gyömrői gyilkosságok* c. magyar dokumentumfilm (2002) vetítettük. A vetítésen és az azt követő beszélgetésen vendégünk volt a film rendezője, Kisfaludy András.

2018. március 8.

A Levéltár munkatársának, Bandi Istvánnak *Az 1989-es események Romániában* c. előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. március 14.

Dr. Kövér László, az Országgyűlés elnöke 7 évre Tóth Eszter eddigi levéltári főosztályvezetőt nevezte ki főigazgató-helyettesnek. Helyére április 1-jével Vörös Géza, a Levéltári Főosztály Iratfeldolgozó Osztályának vezetője került.

2018. március 17.

A Levéltár munkatársa, Müller Rolf a Magyarház Alapítvány, Zürichi Magyar Egyesület, Szent István Központ, Zürich szervezésében az *Ávéhás erőszak az ötvenes években. Besúgó, verőlegények, karhatalmisták* címmel tartott előadást.

2018. március 27.

Együttműködési megállapodást írt alá a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatója Kovács József altábornagy és Cseh Gergő Bendegúz, a Történeti Levéltár főigazgatója.

2018. március 28.

A Magyar Családtörténet-kutató Egyesület (MACSE) szavazásán a 2017. év kutatóhelye címet az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára nyerte el „a családtörténeti kutatások érdekében végzett szakszerű és áldozatos munkájáért”. A díj átadására ekkor került sor a Levéltárban.

2018. április 4.

Dokufilmklub programunk keretében az *Így is épült a szocializmus* c. magyar dokumentumfilm (2016) vetítettük. A dokumentumfilm elkészítésénél a Történeti Levéltár munkatársai – Cserényi-Zsitnyányi Ildikó és Müller Rolf történészek – szakértőként segítettek. A vetítést követő beszélgetésen vendégünk volt Tősér Ádám filmrendező.

2018. április 7.

A Levéltár munkatársa, Krahulcsán Zsolt a Züricher Ungarn Verein – Ungarnhaus Stiftung, Zürich szervezésében - mint *A berni követ* c. film szakértője, a film vetítésével egybekötve – tartott a témában előadást.

2018. április 12.

Miklós Péter: *Klebelsbergől Rákosiig*, c. előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. április 12-14.

A Levéltár munkatársa, Petrás Éva az American Hungarian Educators Association által a Cleveland State University-n rendezett Forging the Future, Facing the Past c. nemzetközi konferencián adott elő *Theory, Results and Historical Background of Béla Kovrig's Sociological Account of Hungarian Refugees of 1956* címmel.

2018. április 17-19.

Cseh Gergő Bendegúz főigazgató és Baráth Magdolna nemzetközi referens Kijevben az Ukrajnai Állambiztonsági Szolgálat Levéltárában tárgyalt az együttműködés lehetőségeiről és az 1990 előtt keletkezett, magyar vonatkozású iratanyagok feltárásáról. A megbeszéléseken előkészítették egy együttműködési megállapodás szövegét, melynek aláírását az ukrán illetékes hatóságok is jóváhagyták.

2018. április 20.

A Levéltár a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon mutatta be legújabb kiadványát: *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből* címmel. A kötetet Réthelyi Miklós professzor emeritus, a Semmelweis Egyetem korábbi rektora ismertette.

2018. április 23-24.

Cseh Gergő Bendegúz főigazgató részt vett és beszámolót tartott a közép-európai állambiztonsági levéltárak hálózata (European Network of Official Authorities in Charge of the Secret-Police Files) szófia hivatalos ülésén.

2018. május 2.

Dokufilmklub programunk keretében a *Rákosi Mátyás száműzetésben* c. magyar dokumentumfilm (2017) vetítettük. A vetítésen és az azt követő beszélgetésen vendégünk volt Bartal Csaba filmrendező.

2018. május 8.

A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Történettudományi Intézete és a Magyar Történelmi Társulat Miskolci Tagozata szervezésében, az „*Előadások a történettudomány köréből*” c. előadássorozat keretében hangzott el Bikki István: *Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára* c. előadása.

2018. május 10.

A Levéltár munkatársának, Borvendég Zsuzsannának *Az „impexek” kora* c. előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. május 10.

A Levéltár munkatársa, Okváth Imre a 100 éves a magyar katonai hírszerzés és elhárítás c. ünnepi szakmai konferencián Budapesten tartott előadást *A magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás története a második világháború végétől a rendszerváltásig* címmel.

2018. május 17.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára és a Kronosz Kiadó *Metszetek bolszevizmusról, sztálinizmusról* (Szerk: Gyarmati György és Pihurik Judit) című konferenciakötet bemutatóját rendezte meg. A megjelenteket üdvözölte Cseh Gergő Bendegúz főigazgató és Erőss Zsolt, a Kronosz Kiadó igazgatója. A kötetet bemutatta Bebesi György egyetemi docens, PTE, a Modernkori Oroszország-Szovjetunió Története (MOSZT) kutatócsoport vezetője.

2018. május 22.

Együttműködési megállapodást írt alá Vlagyimir Petrovics Taraszov, az Orosz Állami Katonai Levéltár vezetője és Cseh Gergő Bendegúz főigazgató 2018. május 21-23-ai moszkvai útja alkalmából. A megállapodás célja a szovjet katonai és állambiztonsági egységek magyarországi tevékenységére vonatkozó források feltárása és jegyzékbe foglalása az Orosz Állami Katonai Levéltárban.

2018. május 24-25.

A Levéltár munkatársa, Köbel Szilvia a Károli Gáspár Református Egyetem Állam és Jogtudományi Karának szervezésében Budapesten tartott nemzetközi konferencián *A közigazgatási bíróság 1949-ben történt megszüntetésének körülményei és következményei* címmel tartott előadást.

2018. május 27.

A Levéltár munkatársa, Palasik Mária a Reginai Egyetemen (Kanada) a *The Resonance of the Budapest Deportations of 1951 in Hungarian Émigré Circles* címmel tartott előadást.

2018. május 27.

„*Ne hagyjuk elkallódní a rendszerváltás dokumentumait!*” címmel a Történelmi Levéltár és a Történelemtanárok Egylete közös kezdeményezést indított a rendszerváltás időszakának, ezen belül is az 1988-as országos tömegtüntetések és demonstrációk forrásainak feltárására, összegyűjtésére és bemutatására. A két intézmény a későbbiekben közös, oktatási segédletként is hasznosítható honlapon, párhuzamosan tette közzé ezen események korabeli forrásait (fényképek, szórólapok, plakátok, felhívások stb.), valamint az egyes demonstrációkkal kapcsolatos egykorú állambiztonsági iratokat.

2018. június 1.

Ismét látogatható a Levéltár által készített, „*Recsk, kényszermunkatáborok, 1950-1953*” című kiállítás a recski történelmi emlékhelyen. A szakszerű tárlatvezetéssel kísért kiállítás 2018. november 18-ig tartott nyitva.

2018. június 6.

Dokufilmklub programunk keretében az *Ítéletlenül* c. dokumentumfilmet (1991) vetítettük. A vetítésen és az azt követő beszélgetésen vendégünk volt Almási Tamás filmrendező.

2018. június 8–9.

A Magyar Levéltárosok Egyesülete és Budapest Főváros Levéltára – a nemzetközi levéltári naphoz kapcsolódóan – idén ismét megrendezte a Levéltári Pikniket. A kétnapos rendezvényen a levéltárak szakmai bemutatkozása mellett a kultúra, zene, tánc is szerepet kapott a programban, amelyen a Történelmi Levéltár is képviseltette magát.

2018. június 13.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Levéltára, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Atlantic Press Kiadó tartotta Cserhalmi Dániel: *Csengőfrász* című regényének bemutatóját. A megjelenteket Cseh Gergő Bendegúz főigazgató és Bank Barbara a NEB tagja köszöntötte. A szerzővel Müller Rolf, a Történelmi Levéltár tudományos kutatója beszélgetett.

2018. június 14.

A Levéltár munkatársának, Szekér Nórának a *Magyar Testvéri Közösség megfigyelése az 1947-es persorozatot követően* című előadása hangzott el a Történelmi Kávéház program-sorozat keretében.

CÉLKERESZTBEN A ZENE

Újhullámos plakátok az állambiztonsági dokumentumok tükrében

2018. június 15-16.

A Levéltár munkatársa, Papp István a *Between Enslavement and Resistance: Attitudes toward Communism in East European Societies (1945–1989)* című pozsoni konferencián *The Limits of Powers: the Impact of the 1956 Revolution on Hungarian Agricultural Policy* címmel tartott előadást.

2018. június 27.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága rendezte Borvendég Zsuzsanna: *A Cég megnyertjei – a megnyertek cégei* című könyvének beszélgetéssel egybekötött bemutatóját. A megjelenteket

Cseh Gergő Bendegúz főigazgató és Soós Viktor Attila a NEB tagja köszöntötte. A szerzővel Germuska Pál, a Magyar Nemzeti Levéltár fősztályvezetője beszélgetett.

2018. június 28.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára és a Jaffa Kiadó közösen tartotta Takács Tibor: *Büntetőterület - Futball és hatalom a szocialista korszakban* című könyvének bemutatóját. A szerzővel Ablonczy Bálint beszélgetett.

2018. július 17–21.

Borvendég Zsuzsanna a Jean Monnet Université, Saint-Étienne, Franciaország Scientific conference of International Committee for the History of Technology keretében tartotta meg előadását: *Technological drive from past to future? 50 years of ICOHTEC: Hungary's Participation in the Technology Transfer During the 1970–1980 Period* címmel.

2018. szeptember 5.

Dokufilmklub programunk keretében a *Nyomtalanul* (2018) című dokumentumfilmet vetítettük. A film elkészítésében szakértőként közreműködött Szekér Nóra és Bandi István. A vetítésen vendégünk volt Novák Tamás, a film rendezője.

2018. szeptember 10.

Tömböl László ny. vezérezredes, a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke és Cseh Gergő Bendegúz főigazgató aláírta a felek tudományos együttműködésének kereteit szabályozó együttműködési megállapodást.

2018. szeptember 11.

A romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke Adorjáni Dezső Zoltán és Cseh Gergő Bendegúz főigazgató Budapesten írták alá az intézményeik közötti tudományos együttműködési megállapodást.

2018. szeptember 12.

Kísérlet a vidéki társadalom proletarizálására címmel kiállítással egybekötött konferenciát rendezett a Telepesek Társadalmi Múzeum Alapítvány, a Polgári Kanizsáért Alapítvány és az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára az Eötvös 10 Községi Házban. A rendezvényt Cseh Gergő Bendegúz főigazgató nyitotta meg, és előadást tartott Orgoványi István osztályvezető kollégánk a *Kitelepítések a déli határövezetből, 1950-1953 között*, illetve Kis-Kapin Róbert kollégánk *Egy ellenálló család. Tragédiába torkolló kitelepítési kísérlet Halogyon 1951 májusában* címmel.

2018. szeptember 13.

Göncz Balázs: *A Kesztyölc (külön) Köztársaság – egy 1956-os vidéki mikrotörténet* című előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. szeptember 15-16.

A kulturális örökség napjai országos programsorozatában a *Megismerhető titok – nyilvános szaklevéltár* tematikával vettünk részt. A program keretében a Történeti Levéltár munkájának, feladatainak, iratainak vetített képes bemutatására, az épület bejárására és egy iratraktár meglátogatására is lehetőség nyílt. A Levéltár munkatársa által készített, már több városban bemutatott *Bányászták a Rákosi-korszakból* című vándorkiállítás ezen a hétvégén

a Levéltárban volt megtekinthető. A programokat az egykori állambiztonsági oktatófilmek folyamatos vetítése kísérte.

2018. szeptember 20.

Nemzetközi workshopot rendezett a Történeti Levéltár *Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) alkalmazása a levéltárak vonatkozásában, különös tekintettel a totalitárius rendszerek irataira* témában. A rendezvényt Cseh Gergő Bendegúz főigazgató nyitotta meg, a program keretében az alábbi előadások hangzottak el:

- **Köbel Szilvia** (tudományos kutató, ÁBTL): Információszabadság és adatvédelem – Az információs önrendelkezési jog jogi garanciái,
- **Mikó Zsuzsanna** (főigazgató-helyettes, MNL OL): Az európai nemzeti levéltárak és a GDPR,
- **Zsidai Ágnes** (jogi képviselő, ÁBTL): Útvesztők – A GDPR alkalmazási nehézségei a levéltári szabályozásban,
- **Haraszi Viktor** (főigazgató-helyettes, BFL): Levéltári kutatás, publikáció – korlátok és lehetőségek az adatvédelem primátusában,
- **Boris Mihaylov** (Committee on disclosure of documents and announcing affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and intelligence services of the Bulgarian National Army, COMDOS, Bulgária): Bulgarian legislation about personal data in the former SS files. Challenges of the GDPR,
- **Gregor Jenus** (The Archives of the Republic of Slovenia, Sector for Special Archives) GDPR a milestone in data protection (?) or a regulation causing a lot of confusion? The experiences of Slovenian archives with the GDPR and the protection of sensitive personal data, with emphasis on the Documents of Totalitarian Political Systems,
- **Ornela Arapi** (Authority for information to the documents of the former State Security, Albánia): Approach and application of the "Albanian Personal Data Protection Law" on the documents of the Former State Security Services, **Csendes László** – Mr. Constantin Buchet (C.N.S.A.S., Románia): (Dis)continuities personal data protection in the NCSSA (Csendes László), **Cseh Gergő Bendegúz** (ÁBTL): Mágnesszalagok és adatvédelem.

2018. szeptember 21.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára és a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház szervezésében került bemutatásra **Csendes László: Egy kevésbé misztikus egyház? Szélgjegyzetek egy számadáshoz a Román Népköztársaságban lévő Evangélikus Zsinat presbiteri Egyházzáról (1948-1956)** című kötete. A könyvet méltatta Stefano Bottoni MTA BTK Történettudományi Intézetének főmunkatársa.

2018. szeptember 28.

A Kutatók Éjszakája c. programsorozat keretében Cseh Gergő Bendegúz főigazgató: *Titkosszolgálati adatbázisok: a probléma megoldása vagy maga a probléma?*, Bandi István: *Hungarika-kutatás a Szekuritáté levéltáraiban és a Hogyan találja meg a téma a kutatót?* tematikához kapcsolódóan Palasik Mária osztályvezető, Szekér Nóra és Borvendég Zsuzsanna tudományos kutatók tartottak előadást a Levéltárban.

2018. október 2.

Nemzetközi tudományos konferenciát rendeztünk az osztrák Ludwig Boltzmann Institut für Kriegsfolgenforschung-gal (BIK) közösen és az Osztrák Fórum támogatásával a *Magyar hírszerző szervek Ausztriában a hidegháború időszakában* címmel a Történeti Levéltárban. A konferencia résztvevőit Cseh Gergő Bendegúz főigazgató, Barbara Stelzl-Marx, a Ludwig Boltzmann Intézet vezetője és Rusz Regina, Osztrák Kulturális Fórum igazgatója köszöntötte.

A program keretében az alábbi előadások hangzottak el:

- **Baráth Magdolna** (ÁBTL): A magyar hírszerzők Ausztriában, 1945–1956,
- **Szekér Nóra** (ÁBTL): Kémügyek az osztrák menekülttáborokban a második világháború után, 1945–1947,
- **Tóth Imre** (Soproni Egyetem): "Díszkapu a vasfüggönyön" – Az osztrák-magyar kapcsolatok és az állambiztonság a határ mentén,
- **Barbara Stelzl-Marx** (BIK): „Ügynökök halála” - Szovjet kémtevékenység vádjával letartóztatott magyarok Ausztriában 1950 és 1953 között,

- **Harald Knoll** (BIK): Osztrák újsághírek a „vasfüggöny” magyar határszakaszánál történt incidensekről,
- **Thomas Wegener Friis** (Syddansk Universitet Odense): A legkevésbé gyanús ellenfél – magyar hírszerzés Dániában,
- **Slachta Krisztina** (Andrássy Egyetem): Turizmus mint kémtevékenység – kémtevékenység mint turizmus,
- **Sz. Kovács Éva** (ÁBTL): Magyar telepített hírszerzők tevékenysége Ausztriában, **Pető Andrea** (CEU), A hírszerzés neme,
- **Dieter Bacher** (BIK): A menekültek mint informátorok – „WRINGER” és a magyar menekültek Ausztriában,
- **Köbel Szilvia** (ÁBTL): Egy kémügy az 1980-as évekből.

2018. október 3.

Dokufilmklub programunk keretében az *Operatív érték - A besúgottak* (2014) c. magyar dokumentumfilmet vetítettük. A vetítésen és az azt követő beszélgetésen vendégünk volt Varga Ágota filmrendező.

2018. október 4-6.

A Magyar Levéltárak Vezetőinek Tanácsa (MLVT) soproni közgyűlésén öt évre Cseh Gergő Bendegúzt választotta elnökévé.

2018. október 11.

A Levéltár munkatársának, Krahlcsán Zsoltnak *MUK: állambiztonsági provokáció?* című előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. október 11-12.

A Levéltár munkatársa, Székér Nóra a Bécsi Egyetem és a prágai Károly Egyetem rendezésében tartott Elitenwandel in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts témájú konferencián

Prágában tartott előadást *Die Ungarische Unabhängigkeitsbewegung in Konfrontation mit Nazismus und Kommunismus* címmel.

2018. október 18.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, a Magyar Nemzeti Levéltár és a Kronosz Kiadó mutatta be *“Ez a sugárzás nem ismer határokat” Dokumentumok a csernobili katasztrófa magyarországi következményeiről* című közös kötetét. A kötetet Germuska Pál ismertette. Ezután került sor a *Tüntetések, demonstrációk 1988 – 1989* című honlap bemutatására mely az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, a Történelemtanárok Egylete és a Nemzeti Audiovizuális Archívum közös kezdeményezésére jött létre.

2018. november 6. és 8.

Az Országgyűlés Kulturális Bizottsága november 6-án, Nemzetbiztonsági Bizottsága november 8-án hallgatta meg intézményi beszámolóinkat a főigazgató előadásában a 2017. évben végzett munkánkról.

2018. november 7.

Dokufilmklub programunk keretében *A forradalom arca - Egy pesti lány nyomában* (2006) c. magyar dokumentumfilmet vetítettük. A vetítésen és az azt követő beszélgetésen vendégünk volt Kékesi Attila filmrendező, valamint Balázs Eszter történész.

2018. november 8.

A Levéltár munkatársának, Ehrenberger Róbertnek *A Kreml felől jő a fagy....* című előadása hangzott el a Történelmi Kávéház programsorozat keretében.

2018. november 8-9.

Palasik Mária tartott előadást a XV. Fialat Kárpátaljai Magyar Kutatók Tudományos konferenciáján Beregszászon *Tehetség gondozás a tudományok útján* címmel.

2018. november 9.

Bandi István a Romanian Institute for Research on National Minorities szervezésében Kolozsvárott a *Magyar vonatkozású források kutatása a CNSAS-ban* címmel tartott előadást.

2018. november 8-10.

Petrás Éva Önértelmezés, szerep és cselekvőség a 18-20. századi egyházi társadalomban tematikájú nemzetközi konferencián Nagyváradon tartott előadást *Nagy Töhötöm szerepjátékai és identitáskonfliktusai* címmel.

2018. november 15.

Papp István az MNL Országos Levéltára szervezésében a Fejezetek a magyar közigazgatás történetéből 1958–1990. tematikájú közigazgatás-történelmi konferencián Budapesten *Egy valódi reform: a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium megalapítása 1967-ben* címmel tartott előadást.

2018. november 21.

A Nemzeti Örökség Intézete által rendezett XVII. Országos Kegyelet és Emlékezet Konferencián Cseh Gergő Bendegúz főigazgató előadást tartott *A Történeti Levéltár fejlesztései a recski történelmi emlékhelyen* címmel.

2018. november 21-23.

Petrás Éva a Konrad Adenauer Stiftung által szervezett három napos Christian Democrats in Exile témájú nemzetközi konferencián Bonnban *Hungarian Christian Democrats in Exile, 1949-1989* címmel tartott előadást.

2018. november 22.

Terror 1918-1919. Forradalmárok, ellenforradalmárok, megszállók címmel rendezett konferenciát az Erőszak-történeti Munkacsoport és a Történeti Levéltár. A konferencián az alábbi előadások hangzottak el:

- **Miru György** (Debreceni Egyetem): Két forradalom és egy békés korszak. Erőszak és politika a dualizmus korában,
- **Pollmann Ferenc** (HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum): R. A. Reiss és a szerbek ellen elkövetett osztrák-magyar atrocitások az első világháború idején,
- **Hatos Pál** (Kaposvári Egyetem): „Leszámolunk mindenkivel” – 1918 novemberének elfelejtett parasztfordalma,
- **Simon Attila** (Fórum Kisebbségkutató Intézet): Az erőszak formái a megszállt Kassán 1919 első hónapjaiban,
- **Lönhárt Tamás** (Babeş-Bolyai Tudományegyetem): Mert tiéd a hatalom...? Erdélyi és partiumi közösségek traumái a változó hatalmi intézmények örvényében,
- **Dévavári Zoltán** (Veritas Történetkutató Intézet): A terror propagandája - Nyílt erőszak, vagyon elleni sérelmek, kémpercek és rohamosztatok a Délvidéken (1918-1923),
- **Konok Péter** (történész): Cserny József, a terrorista,
- **Varga Krisztián** (Pest Megyei Rendőr-főkapitányság): A tett propagandájától a vörös inkvizícióig. Korvin Ottó és az erőszak metamorfózisai,

- **Takács Tibor** (ÁBTL): Szamuely, az erőszakos: egy forradalmár képe az ellenforradalomban,
- **Paksa Rudolf** (MTA BTK Történettudományi Intézet): A fehérterror „logikája”.

2018. november 26.

A Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár által rendezett, A magyarországi kárpótlási folyamat és levéltári forrásai témájú konferencián Cseh Gergő Bendegúz főigazgató előadást tartott *Titkosszolgálati iratok és információk kárpótlás* címmel.

2018. december 4.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára és a Kronosz Kiadó **Gálszécsy András: A birkahodálytól a parlamentig** c. önéletrajzi interjúkötetét a mutatta be. A megjelenteket Cseh Gergő Bendegúz főigazgató köszöntötte, a kötetet Boross Péter volt miniszterelnök ismertette.

2018. december 12.

A pozsonyi társintézményünk, az UPN által szervezett The issue of processing of intelligence service documents of the 20th century in the institutional framework after 1990 – with a focus on repressive authorities in the communist satellite state of the Soviet Union – and the disclosure of these documents témájú nemzetközi workshopon Pozsonyban Petrás Éva tartott előadást *The issue of processing of intelligence documents of the communist state security in Hungary* címmel.

2018. december 13.

A levéltár munkatársa, Okvát Imre előadást tartott a Cold War History Research Center szervezésében a budapesti Corvinus Egyetemen szervezett konferencián *A magyar katonai hírszerzés működése az 1960-1970-es években* címmel.

2018. december 18.

Az időközbeni jogszabályi változásoknak megfelelően, a titkárságvezető koordinálásával, a fenntartóval egyeztetve, elkészült a Levéltár új SZMSZ-e, amelyet dr. Kövér László házelnök ekkor írt alá és 2019. január 1-jén lépett hatályba.

SZEMÉLYZETI HELYZET, SZERVEZETI KÉRDÉSEK

2018. február 2-án Kónyáné dr. Kutrucz Katalin főigazgató-helyettes betöltötte 70. életévét, ezért főigazgató-helyettesi beosztása a törvény erejénél fogva megszűnt. A megüresedett állást pályázat útján 2018. március 14-től hét évig Tóth Eszter, a Levéltári Főosztály eddigi vezetője tölti be. Helyére április 1-jével Vörös Géza, a Levéltári Főosztály Iratfeldolgozó Osztályának addigi vezetője került.

2018. szeptember 1-jével kettévált a Levéltári Főosztály Informatikai és Állományvédelmi Osztálya. A feladatok és kollegák átcsoportosításával, új szervezeti egységként, létrejött az Informatikai Osztály, amely közvetlen főigazgatói alárendeltségébe került. Vezetője Bognár Roland lett. Az állományvédelemmel foglalkozó három munkatárs átkerült a Levéltári Főosztály Iratfeldolgozó Osztályára.

Tavaly a Levéltári Főosztály két munkatársa kiváló munkája elismerésül kitüntetésben részesült. Sz. Kovács Éva a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat emlékérem bronz fokozatát, illetve emléktárgyat, Varga Zsolt a Magyar Levéltárosok Egyesülete Vándorgyűlésén a Dóka Klára díj II. fokozatát vehette át.

2018-ban hét egyetemi hallgató érkezett a Levéltárba levéltári szakmai gyakorlatra. Megismerkedtek a Levéltár törvényi feladataival, munkafolyamataival, valamint a levéltári és tudományos szakmai tevékenységével.

Munkatársaink közül az év folyamán 2 fő sikeres közigazgatási alapvizsgát tett.

A Történeti Levéltár 2018. évben jóváhagyott létszám kerete 104 fő volt.

IRATÁTADÁS, IRATÁTVÉTEL

2018-ban a Nemzetbiztonsági Szakszolgálattól 0,04 fm-nyi, az Igazságügyi Minisztériumtól 0,12 fm-nyi, a romániai társintézményünktől, a CNSAS-tól 103.223 képkockányi (198.712,12 MB) és magánszemélyektől 1,18 fm-nyi (3805,92 MB, 4 DVD, 1 CD, 8 dosszié, 296 fénykép, 2653 fotónegatív) iratot vettünk át.

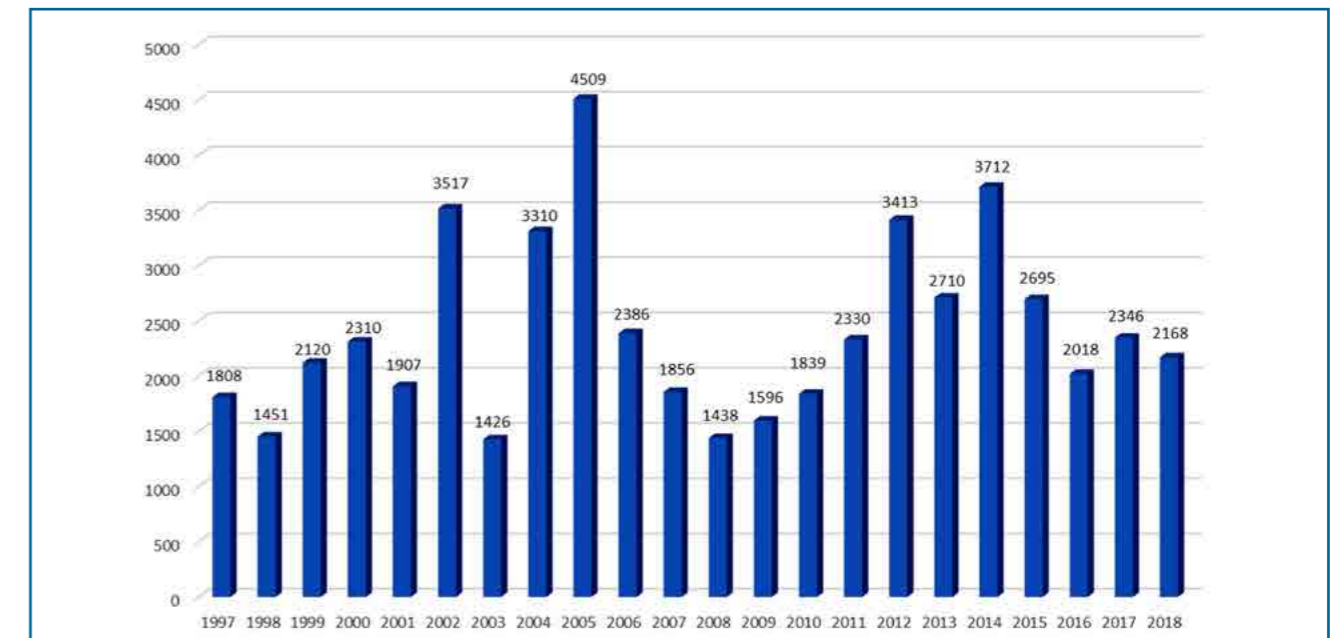
A Levéltár tevékenységében új elemként jelentkezett az állománygyarapítás, amely elsősorban az oral history interjúk készítésére és a hagyatékok gyűjtésére koncentrált. A munka során munkatársaink összesen 21 interjút készítettek, zömében az 1956-os forradalom eseményeiről és azt követő megtorlásokról, kisebb részben a demokratikus ellenzék tevékenységéről a rendszerváltást megelőző időszakban. A hagyatékok területén három magánszemély adott át visszaemlékezéseket, fotókat. Jelentős előrelépés történt a fotógyűjtemény gyarapítása és feldolgozása terén is.

Átadó szerv	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alkotmányvédelmi Hivatal			3,24	2,16		1,45	
Igazságügyi Minisztérium							0,12
Információs Hivatal		40,32				13,56	
Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat					1,08		
Nemzetbiztonsági Szakszolgálat		0,12					0,04
CNSAS							103.712 képkocka
Magánszemély		0,37		1,44	0,13	0,03	1,18
Összesen	0	61,25	3,24	3,60	1,21	15,04	1,34

ÁLLAMPOLGÁRI ÜGYEK INTÉZÉSE

2018-ban 1.780 új betekintési kérelem érkezett a levéltárhoz és 388 megismételt kutatást is végeztünk. Így összesen 2.168 új ügyiratunk keletkezett. Az intézmény megalakulásától kezdve eddig összesen 42.792 kérelmet rögzítettünk. 2018-ban havonta átlag 150 új kérelmet regisztráltunk. Kiugró statisztikai adat november hónapban volt, amely feltételezhetően a Facebook oldalunkon megjelent „*Kikérted-e már a rád, vagy a családodra vonatkozó állambiztonsági iratokat?*” című kérdésnek volt köszönhető.

Össz. bejövő kérelem (db/év)

Az online kitölthető és azonnal eljuttatható kérelem továbbra is népszerű az állampolgárok között. Az elmúlt évben 771 fő saját személyére és 615 állampolgár elhunyt hozzátartozójára ebben a formában juttatta el a kérelmét Levéltárunkhoz. Az összesen a nyilvántartásba vett 2.168 kérelemből 1.386 online érkezett, ami a kérelmek 64 %-a.

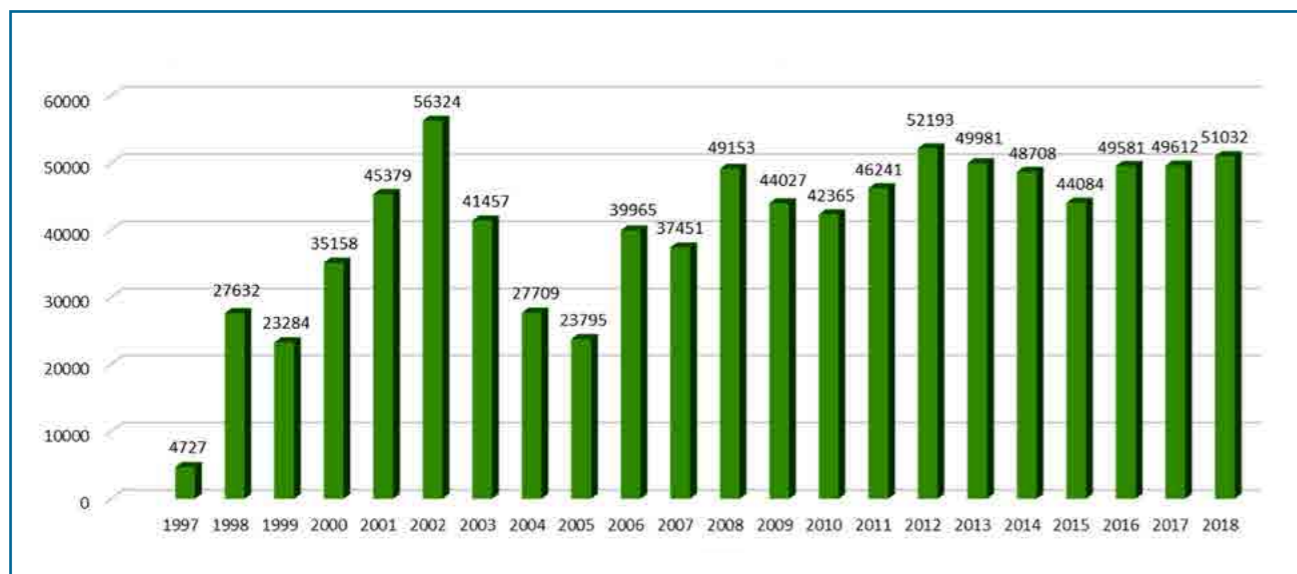
A korábbi években rögzített újrafuttatási kérelmek közül 156 esetben tudtunk új iratanyagot átadni a kérelmezőknek (összesen 13.103 lap terjedelemben).

2018-ban 51 esetben szakaszoltuk a munkát, tehát ennyi érintett személy, illetve ügyirat esetében olyan nagy mennyiségű iratanyagot találtunk, melyet több szakaszban adtunk/adunk át a kérelmezőknek.

A kérelmekre küldött nemleges válaszok száma: 1.325 darab (mely szám több aktát foglal magába, ugyanis egy kérelmező csak 1 tájékoztató levelet kap, több érintett esetében is). Ez a 2017-es 1.561 darabhoz képest 236 nemleges válasszal kevesebb, ami egyértelműen jelzi, hogy a levéltári iratanyag egyre mélyebb feldolgozottságának köszönhetően fokozatosan növekszik a kiadható iratmásolattal záruló kérelem.

2017-hez képest több mint 1.400 oldallal több, azaz összesen 51.032 lap fénymásolatot adtunk át, illetve postáztunk a kérelmezőknek. Az alábbi táblázatból is látható, hogy a Levéltár történetében a kiadott fénymásolatok lapszámának tekintetében csak két olyan év (2002 és 2012) volt, amelyik megelőzi a tavalyi esztendőt. A levéltár 1997-től összesen egyébként 889.858 lap másolat kiadásával szolgálta az információs kárpótlást.

Kiadott fénymásolatok lapszáma a Levéltár alapításától kezdve

Az előkészített iratmásolatokat a kérelmezőknek zömében személyesen adtuk át (596 db), a többit (173 db) postai úton küldtük meg.

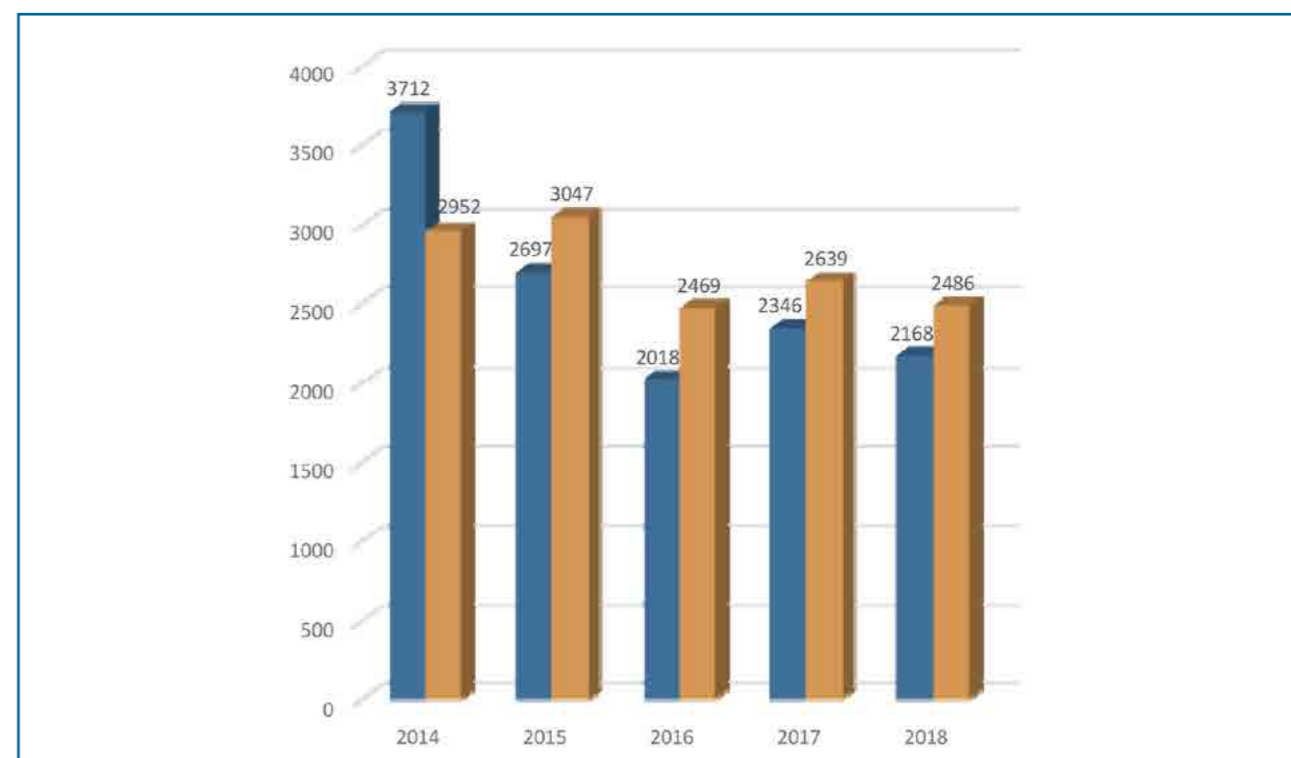
Az év folyamán egyetlen érintett sem élt zárolási jogával, és egyetlen ügyfél helyesbítési kérelmét sem regisztráltunk. Hivatalos szervek kérelmeire 25 esetben regisztráltunk megkeresést. A 2003. évi III. törvény 5. § (6) bekezdése szerinti ügyintézésre (közszeplők hálózati múltjának megismerése) egy állampolgár kérelmét sem vettük nyilvántartásba.

Írásban rögzítetten 17-en köszönték meg a Levéltár munkatársainak kutató- és előkészítő munkáját és fejezték ki elégedettségüket az ügymenettel kapcsolatban, ezzel szemben csak 2 reklamációt tartalmazó levelet kapott az intézmény.

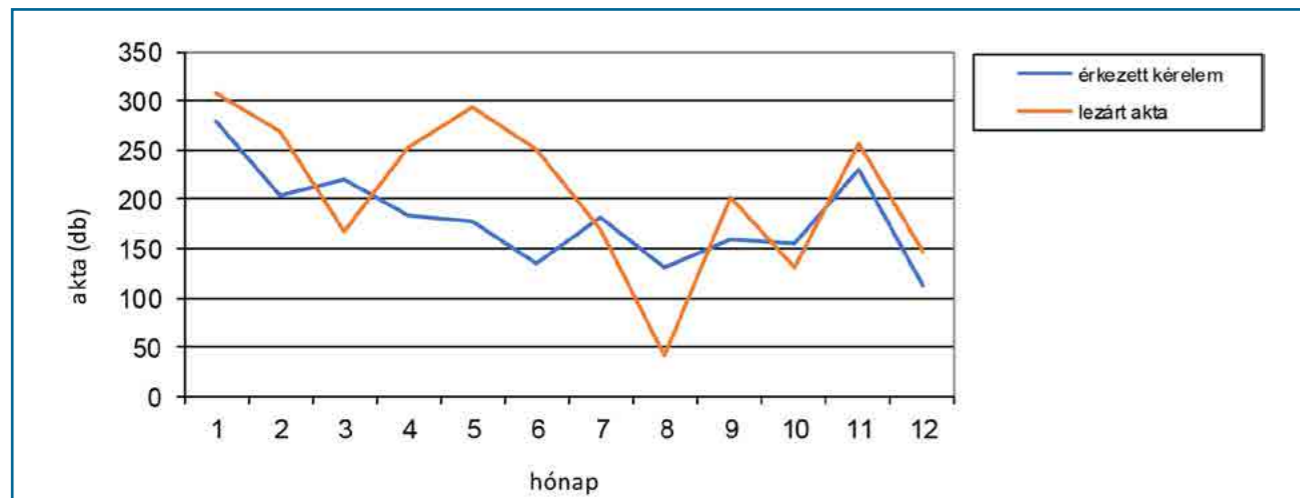
Az állampolgári kérelmek száma az elmúlt években többé-kevésbé állandó szinten maradt, viszont a Levéltár immáron negyedik éve több ügyet tud lezárni, mint amennyi az adott évben indult, vagyis folyamatosan csökken a lemaradás és a várakozási idő.

A beérkezett kérelmek és a lezárt ügyek számának kimutatása 2014-2018 között

Beérkezett kérelmek és lezárt ügyek aránya 2018 január és december között

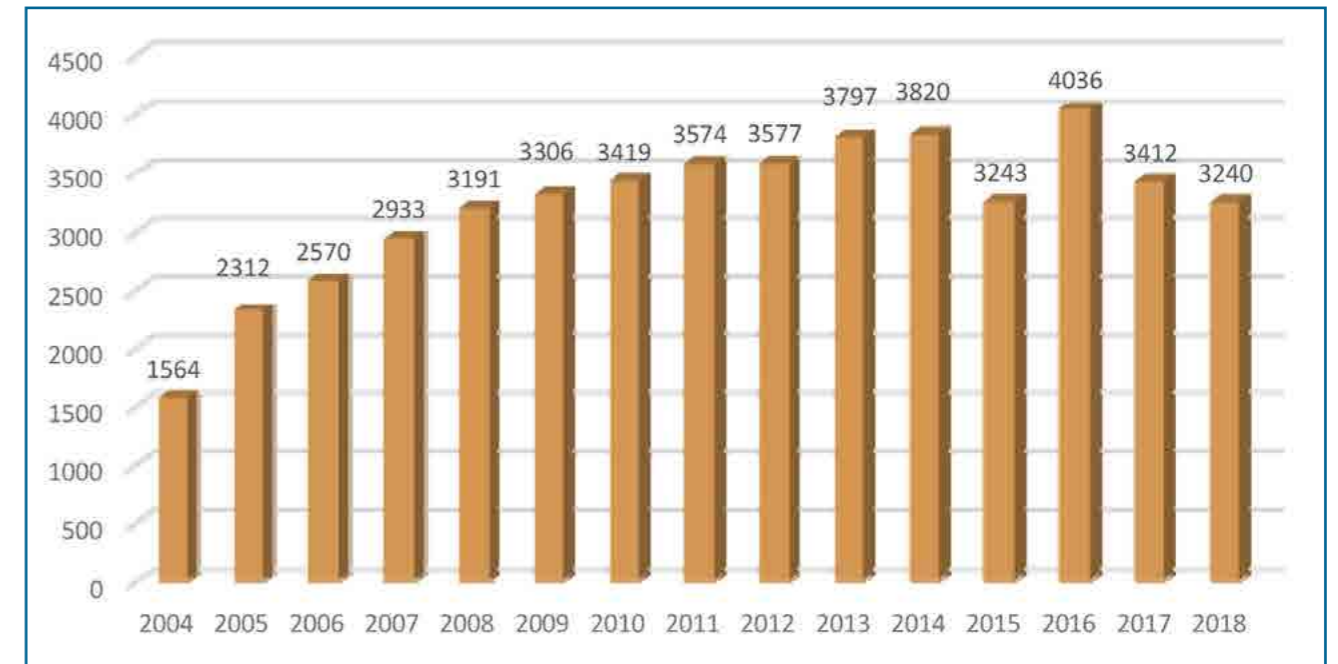
Állampolgárok részére 393 ügyirathoz 902 hálózati személy azonosítását végeztük el, ebből 51 kérelmező maga is hálózati személy volt. A 902 fedőnév alapján végzett azonosítás 509 esetben – az azonosítandó fedőnevek több mint 50 %-ánál – a keresés eredményes volt. Ehhez a munkához kapcsolódóan összesen 1633 oldal másolatot adtunk ki.

TUDOMÁNYOS KUTATÓK FOGADÁSA

Az egyéni információs kárpótlás mellett a Levéltár másik meghatározó tevékenysége a kutatószolgálat működtetése. A Történeti Levéltár 2003-as megalakulásától kezdve 2018. végéig 2618 kutató regisztráltatta magát, ők összesen 3056 kutatási témában jelezték a kutatási szándékukat. 2018-ban 289 kutatással kapcsolatos kérelem érkezett a Levéltárhoz, ebből 141 darab volt az új kérelem, 14 a kiterjesztés. Az elektronikus kutatónapló szerint ténylegesen 351 külső kutató (különböző személyek) és 9 belső kutató látogatta meg a kutatótermet, tehát összesen 399 kutatót szolgáltunk ki 2018-ban. Az összes kutatási esetek száma 2018-ban 3240 alkalom volt, ez némileg alatta marad ugyan az elmúlt két év látogatottsági adatainak, még így is meghaladja azonban a sokéves átlagot.

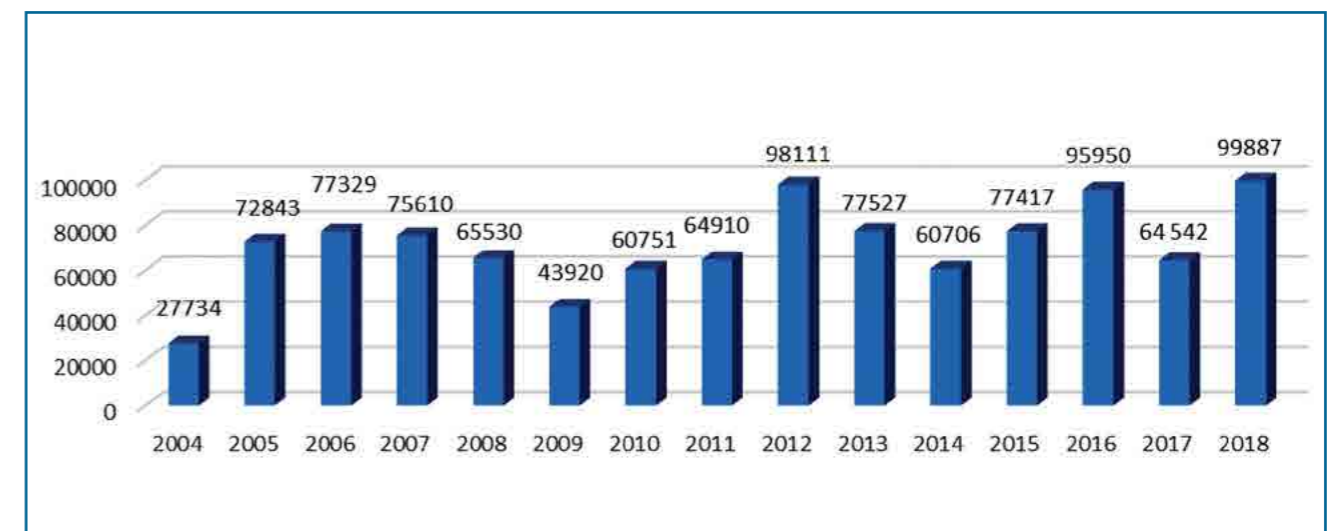
Kutatási esetek száma évente

Az év során összesen 10 külföldi állampolgár kutatott a Levéltárban, mindannyian az Európai Unió valamelyik országából érkeztek. Magánkutató nem kereste fel az intézményt. Kutatási kérelmet ebben az évben sem utasított el a Levéltár főigazgatója.

2018-ban összesen 99.887 lap fénymásolatot és 314 digitalizált fotót adtunk ki a kutatóknak, ez az adat a Levéltár 2003-as megalakulása óta soha nem volt ilyen magas.

Kutatói fénymásolatok száma évente

A fénymásolatok közül 1.739 lap volt anonimizált, 98.148 lapot viszont teljes egészében le tudunk másolni a kérelmezőnek, vagyis az anonimizálás a kiadott fénymásolatok 1,7 %-t érintette mindössze.

A Levéltár 2018-ban 4229 dossziét, 10.866 lapnyi iratot és 77 doboz működési iratot adott ki a kutatóknak. A Kutatást Előkészítő Osztály referenseire átlagosan 36 kutató, 41 kutatási téma és

324 kutatási eset jutott 2018-ban. Az osztály munkatársai összesen 1279 dosszié digitális kutatói példányát készítették el, így ezek az iratok a későbbiekben kikerülnek a napi kutatói forgalomból (tavaly ugyanez a szám 950 volt).

Kutatói kérésre a hálózati nyilvántartásokban 509 kutatási kérelemhez 555 személy nevét és 901 fedőnevet, összesen 1456 nevet ellenőriztünk, amelyből 354 esetben (24 %-ban) volt sikeres a keresés. A kutatók kérésére 1204 oldal fénymásolatot adtunk ki a hálózati nyilvántartásokból.

LEVÉLTÁRI FELDOLGOZÓ MUNKA

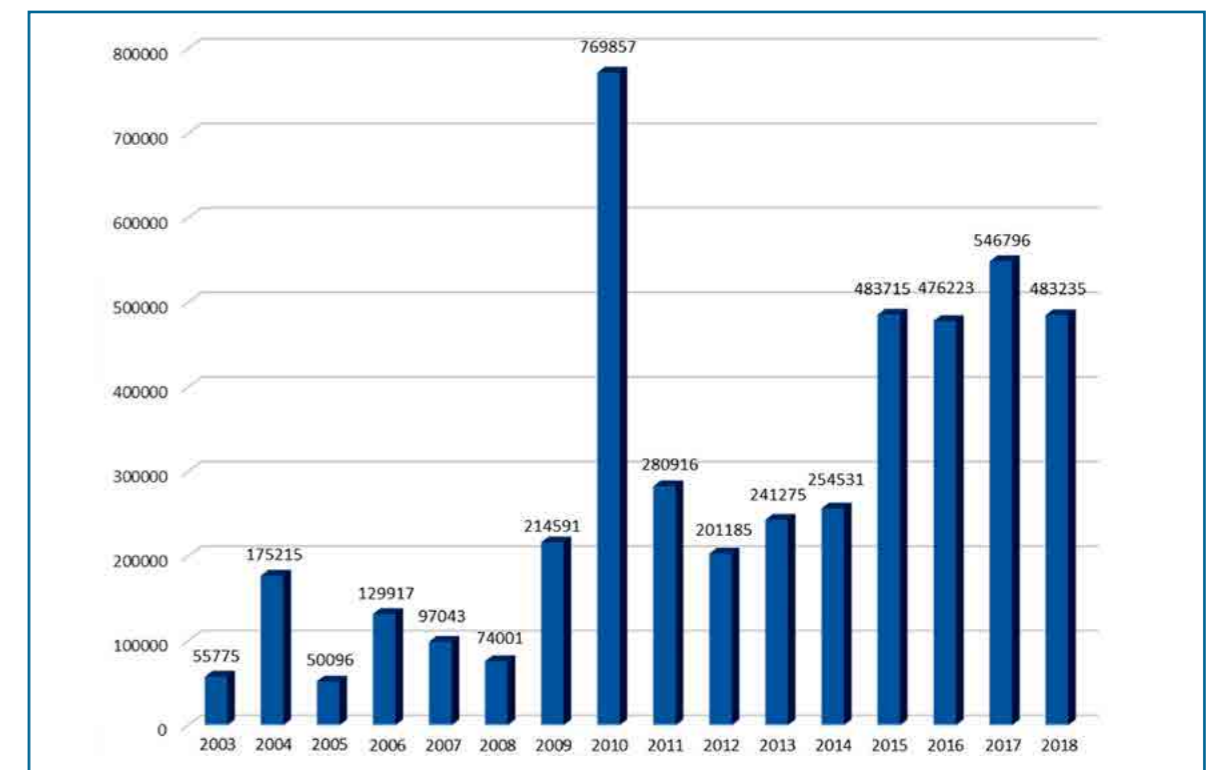
A Levéltárak általános feladata, hogy az általuk őrzött iratanyagot a szakmai követelményekkel összhangban rendezzék, különböző típusú segédletekkel lássák el, szükség esetén restaurálják és minél szélesebb körben megismerhetővé tegyék. E munkálatok közül a 2018. év vonatkozásában az alábbiakat érdemes kiemelni.

- Az egykori titkosszolgálatok vezetőinek hivatali pályafutását bemutató adatbázis (archontológia) a Levéltár egyik legfontosabb tartalomszolgáltatása, melyet évek óta folyamatosan bővítünk. 2018-ban tovább folytatódott a korábbi években elkészített pályaképek adatainak pontosítása, szükség szerinti korrekciója. Tavaly 109 személy pályaképe készült el, így 2018. december 31-én már 1109 volt titkosszolgálati vezető életrajza megtalálható az adatbázisban.
- Az év során tovább folytatódott a levéltár komplex állományvédelmi programja, ezen belül pedig az iratok tömeges savtalanítása. Munkatársaink az év során összesen 1565

dossziét készítettek elő ebben a munkafolyamatban, ez 550 dossziéval – vagyis 60%-kal – több, mint a tavalyi teljesítmény. A munkafolyamat révén 2018-ban összesen 56.968 fólió iratanyag savtalanítására került sor, ami 4000 fólióval több a tavalyinál. Ebből 7872 fólió más levéltár számára készült, így az év során 49.096 fólió (165 dosszié) saját iratanyag savtalanítása és restaurálása történt meg. Szintén állományvédelmi okokból az iratoktól több éve különválasztjuk a különböző tárgyi és egyéb mellékleteket. A dossziékból 2018-ban 5 db filmtekerccset, 2 db mikrofilmet, 2826 db filmnegatívot, 618 db kéziratot, 23 db tárgyat emeltünk ki, amelyekről digitális másolat készült.

- 2018-ban az állományvédelmi műhelyben a tavalyi évhez képest négyszer annyi, összesen 2106 db fénykép restaurálása történt meg.
- A Levéltár kiemelt feladata az intenzív használatnak kitett, vagy más okból veszélyeztetett állapotú iratanyag digitalizálása és ennek révén elektronikus kutatói példányok biztosítása. E munka során 2018-ban összesen 483 ezer oldalnyi iratot mentettünk meg a további pusztulás veszélyétől és tettük őket könnyen és gyorsan hozzáférhetővé.

Digitalizált oldalak száma

- A levéltár állományvédelmi műhelye idén két megbízást kapott külső intézmény iratanyagának restaurálására és savtalanítására a SOTE Levéltára részéről. E két alkalommal összesen 7872 oldal savtalanítását és tisztítását rendelték meg a Levéltártól.
- A levéltárosok az év során 41,52 ifm irat esetében végeztek ellenőrző rendezést, 26,88 ifm esetében alapszintű rendezést, 16,68 ifm irat esetében középszintű rendezést és 1,18 ifm-t esetében darabszintű rendezést. A rendezési munkákkal párhuzamosan összesen 58,18 ifm iratanyaghoz készítettek valamilyen levéltári segédletet.

- A Nemzeti Örökség Intézet és a Levéltár közötti együttműködés keretében Kis Péter és Kis-Kapin Róbert a rákoskeresztúri köztemető 298-as, 299-es és 301-es parcellájában eltemetett személyek életrajzait állítja össze. E program keretében 319 életrajz készült el 2018. december 31-ig.
- A Levéltár központi adatbázisában 2018. december 31-én 205.688 dosszié/ügyirat/tétel, valamint 939.184 személy adatai szerepeltek, ez pedig kétezer dossziéval és ötvenezer névvel több az előző évi adatoknál.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

A 2003. évi III. törvény 2017-ben tette a Levéltár feladatává a magyar vonatkozású külföldi (vagy külföldön őrzött) állambiztonsági iratanyagok feltárását és gyűjtését. Ezt a munkát azonban többhelyütt csak gyakran meglehetősen körülményes kapcsolatépítés után lehet megkezdeni, tekintve hogy ezek az iratok gyakran nem is nyilvános közlevéltári intézményekben, hanem jelenleg is működő titkosszolgálatok, vagy kutatók számára nehezen megközelíthető archívumok őrzetében vannak. Különösen nagy energiákat fektettünk az év során az egykori Szovjetunió különböző titkosszolgálatainak iratait máig őrző intézményekkel való kapcsolatfelvételre. Konkrét iratfeltárási és másoltatási megállapodást sikerült aláírni az **Orosz Állami Katonai Levéltárban (RGVA)** a szovjet állambiztonsági csapatok magyarországi tevékenysége kapcsán, illetve aláírásra előkészíteni az **Ukrajna Biztonsági Szolgálat Állami Archívumának Fiókszervezetével (HDA SBU)** az ottani magyar vonatkozású iratok feltárásáról. (Ez utóbbi szerződés aláírására az ukrán fél az év végére kapta meg az engedélyt, így annak hatályba lépése 2019 folyamán várható.)

A romániai Securitate iratait kezelő **CNSAS levéltárában** tovább folytattuk az iratfeltárási és másoltatási munkát: ebben az évben összesen 103 ezer oldalnyi digitalizált iratmásolatot archiváltunk saját gyűjteményünkben az 1990 előtti román titkosszolgálatok iratai közül.

Levéltárunk 2018-ban is igyekezett tovább építeni kapcsolatait a határon túli magyar közösségekkel, ennek keretében szoros, kiállításokban és rendszeres előadásokban megvalósuló kooperáció alakult ki a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával, és együttműködési megállapodást írtunk alá a romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház képviselőjével is.

A Levéltár emellett továbbra is aktív szerepet vállal a közép-európai társintézmények (**European Network of Official Authorities in Charge of the Secret Police Files**) kooperációjában és közös rendezvényeik koordinálásában.

TUDOMÁNYOS FELDOLGOZÓ MUNKA

A Történeti Levéltár 2018-as tudományos munkája az intézmény tevékenységét szabályozó törvényi előírásoknak megfelelően – továbbra is – az államvédelem-állambiztonság témaköreit érintő történettudományi kutatásokra, az eredmények közzétételére, valamint az intézmény iratait és működését bemutató közművelődési feladatokra koncentrált.

A Tudományos Főosztály munkatársainak alapvető feladata a történettudományi kutatások folytatása volt, alapvetően az államvédelem/állambiztonság intézmény- és szervezettörténetére, illetve ezen szervezeteknek a társadalom életére gyakorolt hatására fókuszálva.

A korábbi években elkezdett szervezettörténeti kutatások eredményeképpen befejeződött a BM Államvédelmi Hatóság 1948-1950 közötti működését reprezentáló dokumentumok összegyűjtése, válogatása és kiadásra történő előkészítése. Ugyancsak elkészült és egy 23 oldalas tanulmány formájában olvasható a BM II/2. (Kémelhárító) Osztály alapvető szervezeti- és parancsnoki állományának változásait nyomon követő összegzés. A fentiekén kívül az Állami Egyházügyi Hivatal állambiztonsági ellenőrzésének a feltárására, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság hírszerzési szerepének a tisztázására, valamint a katonai felderítés 1956–1962 közötti időszakának rekonstruálására folytak kutatások. 2018 domináns témaköre – hasonlóan a megelőző évekhez – az állambiztonság és a társadalom viszonya maradt, amelynek keretében a munkatársak az alábbi területeket kutatták: az egyházak és az emigráció állambiztonsági „behálózottsága”, a magyar tudományos élet szereplőinek megfigyelése, a magyar-román titkosszolgálatok egymás elleni „játszmái”, a külkereskedelmi vállalatok hírszerző tevékenységei, az állambiztonság közép- és felső vezetőinek karrierútjai, a hálózat szervezése és működtetése. A kutatói érdeklődés – az előzőekben ismertettekén túlmenően – kiterjedt olyan területekre is, mint a bányaműszaki értelmiség elleni megtorló perek, a bányaszerencsétlenségek állambiztonsági vizsgálatai. A kollégák az elmúlt évben is nagy számban

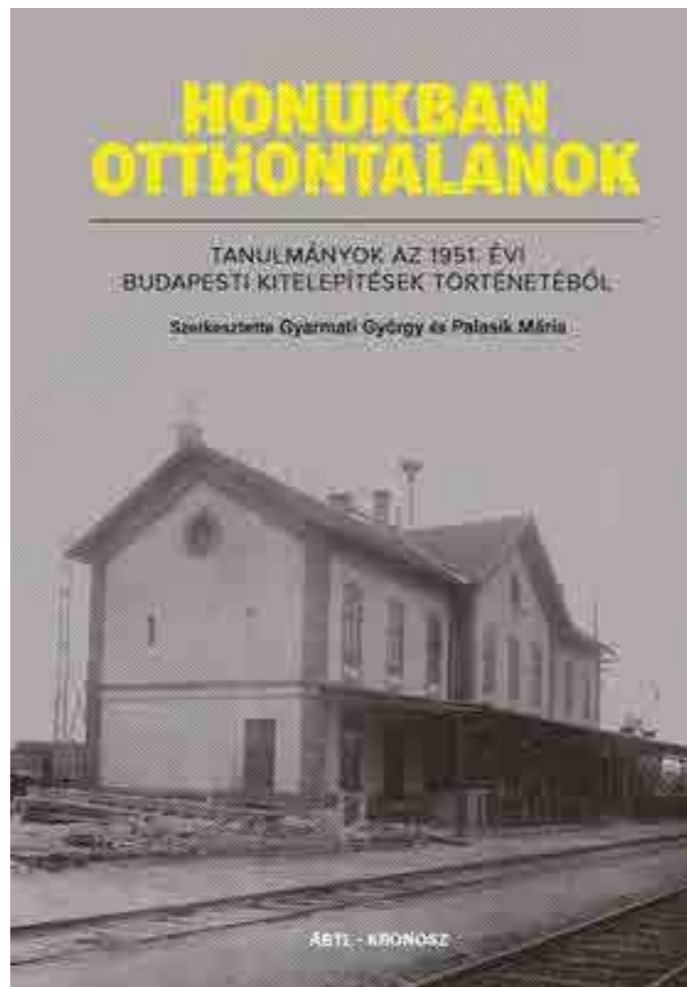
folytattak kutatásokat egy-egy jelentősebb személyiség, így Dobos Károly protestáns lelkész, Szabó Dezső, Nagy Töhötöm, Kovrig Béla vagy Harsányi János életútjának a feltárására. Ezek mellett két helytörténeti téma is említhető: Köröshegy, egy dél-balatoni község 1956-os történései és az utána következő megtorlások, valamint egy megyeszékhely, Nyíregyháza speciális, állambiztonsági „helytörténete”.

A Levéltár munkatársai 2018-ban négy önálló és egy kooperációban készült kiadványt jelentettek meg:

- Borvendég Zsuzsanna: *A Cég megnyertjei – a megnyertek cégei. Titkosszolgálati vállalatalkapítások és valutakitermelés a Kádár-rendszer idején.*
- Takács Tibor: *Büntetőterület. Futball és hatalom a szocialista korszakban.*
- *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.*
- A Történeti Levéltár és a Magyar Nemzeti Levéltár több éves együttműködésének eredményeként 2018-ban megjelentettük az 1986-os csernobili katasztrófa hazai levéltári forrásait tartalmazó kiadványt *„Ez a sugárzás nem ismer határokat”. Dokumentumok a csernobili katasztrófa magyarországi következményeiről* címmel.
- Jobst Ágnes: Hatalmi diskurzus az államszocializmus kiépítésének időszakában. Önmegjelenítés és ellenségkép a Szabad Nép vezércikkeiben.

Az év során a Történelemtanárok Egylete és a Nemzeti Audiovizuális Archívum közreműködésével elkészítette a Levéltár a harminc évvel ezelőtti rendszerváltást megelőző országos jelentőségű demonstrációk és tüntetések írott és audiovizuális forrásait összegyűjtő saját honlapot (www.tuntetes-archivum.hu), melyen az 1988. március 15-ei ellenzéki megmozdulásoktól kezdve a nagy rendszerváltó rendezvények kronologikus sorrendjében ismerhetők meg a politikai változásokhoz vezető események és az állambiztonság ezzel kapcsolatos tevékenysége.

Munkatársaink a különböző tudományos (szakmai) és népszerűsítő kiadványokban 80 állambiztonsági-politikatörténeti tanulmányt, közleményt, tudományos ismeretterjesztő cikket és recenziót tettek közzé, amelyből három angol nyelven, egy szlovákul, míg egy görögül jelent meg. A publikálási tevékenység mellett a kollégák 48 hazai és 11 külföldi konferencián (USA, Kanada, Lengyelország, Franciaország, Románia, Svájc) adtak számot legújabb kutatási eredményeikről.

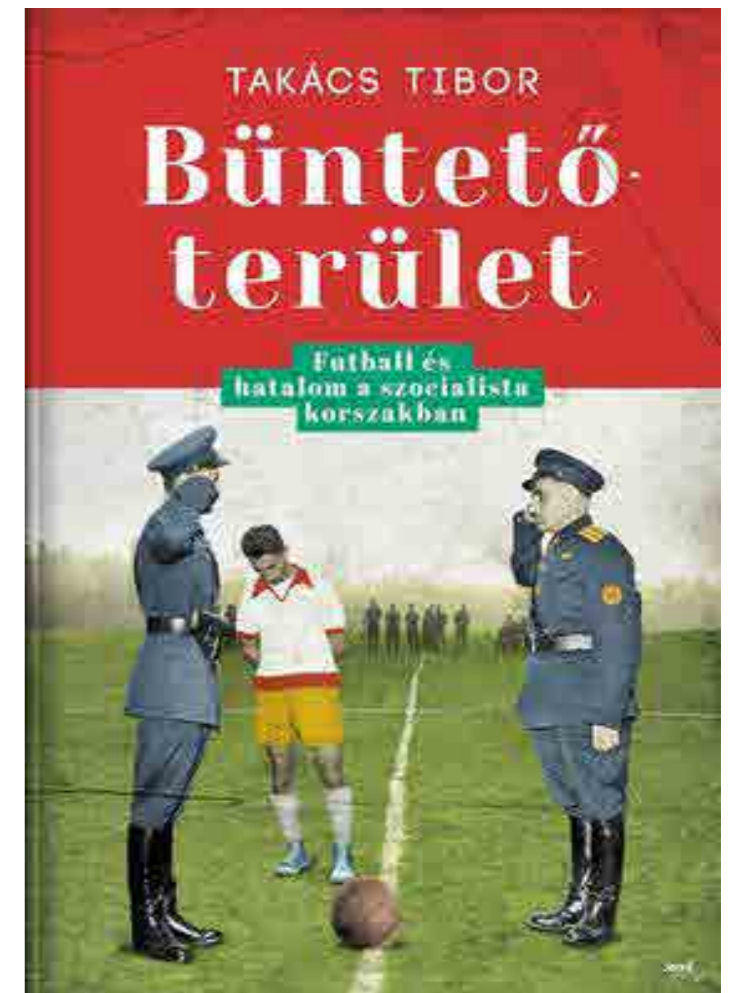

Köbel Szilvia a 2018. szeptember 20-i „Információs szabadság és adatvédelem. Az információs önrendelkezési jog jogi garanciái. A GDPR és a levéltárak” című nemzetközi workshop, míg Szekér Nóra a 2018. október 2-ai „Magyar hírszerzőszervek Ausztriában a hidegháború időszakában” című konferencia szervezői és előadói is voltak.

A tudományos kutatások és az eredmények publikálása mellett a munkatársak továbbra is kiemelt figyelmet fordítottak a Levéltár tevékenységének népszerűsítésére, a feltárt dokumentumok oktatási és közművelődési célú bemutatására. Tovább folytatódott a Történelmi Kávéház havi rendszerességgel jelentkező előadássorozata, amelyben a külső előadók mellett az év során négy saját munkatárs is tartott előadást. A Kávéház rendezvényeihez kapcsolódóan egyre növekvő érdeklődés mellett szerveztük meg a Levéltár munkájának és iratainak bemutatását szolgáló *Séta a titkok házában* című programot is. Ugyancsak havi rendszerességgel és egyre bővülő látogatottsággal tartottuk meg a levéltár 2017-ben indított „Dokufilmklub” című rendezvényeit, melyeket általában a filmek alkotóival történő beszélgetés kísért.

Az elmúlt évben vált hangsúlyosabbá és szervezettebbé a középiskolák IV. évfolyamainak és az egyetemek bölcsészszakos hallgatóinak összeállított, az állambiztonság tevékenységét és a politikára gyakorolt hatását középpontba állító „Rendhagyó történelemórák” program. A résztvevő kollégák, 2018-ban összesen 27 alkalommal vagy a Levéltárban, vagy az illető középiskola/egyetem tantermében tartották meg – a gyakran filmvetítésekkel is egybekötött – előadásait. A „tanórákon” kívül a munkatársak további 14 ismeretterjesztő előadást tartottak budapesti, illetve vidéki könyvtárakban, művelődési házakban, klubokban. A közművelődési tevékenység keretén belül változatlanul fontosnak tartottuk a vizuális eszközökkel megvalósuló ismeretterjesztés folytatását, így ennek megfelelően 2 kiállítási-anyag forgatókönyvét készítettük el, *„A remény napjai”* című 1956-os vándorkiállítás és a *„Politikai rendőrség módszerei”* című anyagot. A már korábbi kiállítási anyagainak közül a *„Bányászattól a Rákosi-korszakból”* című kiállítást négy helyszínen, Dorogon, Zalaegerszegen, Várpalotán és a Levéltárban is bemutattuk. A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán két kiállításunkat – *„Recsk – a magyar GULAG”* illetve *„Bibó István, a tudós és államférfi”* – is bemutattuk.

Az elmúlt évben jelentősen kibővült és javult a németországi és ausztriai tudományos intézményekkel való kontaktusunk, az alábbi intézményekkel tartjuk a szakmai kapcsolatot:

Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Gedenkstätte Berlin Hohenschönhausen, Ludwig Boltzmann-Institut, Die Behörde des Bundesbeauftragten für die Stasi Unterlagen (Bstu).

Müller Rolf, Petrás Éva és Szekér Nóra tart rendszeres egyetemi előadásokat, vezet szemináriumokat a PPKE BTK és az ELTE BTK történelem tanszékein.

A különböző médiákban az elmúlt évben is gyakran szerepeltek a munkatársak, 8 fő 51 alkalommal. Ebből TV-szereplés 13, rádióinterjú 25, míg a nyomtatott, vagy elektronikus sajtóban történő megnyilatkozás 13 volt.

Müller Rolf a Jaffa Kiadó történelmi könyveinek sorozatszerkesztője és továbbra is megőrizte szerkesztőbizottsági tagságát a Múltkor történelmi magazinban. További munkatársak, akik szerkesztőbizottsági tagok különböző szakfolyóiratokban: Okváth Imre - Hadtörténelmi Közlemények, Palasik Mária -Múltunk, Petrás Éva - Egyháztörténet Szemle, Szekér Nóra - Magyar Szemle, Rendszerváltó Archivum. Petrás Éva 2018. június-július folyamán Klebelsberg Kuno-ösztödij keretében a magyar emigráció tevékenységével kapcsolatos kutatásokat végzett a Columbia University-n, New York. Az intézmény képviselőjében Palasik Mária továbbra is részt vesz az European Network of Official Authorities in Charge of the Secret Police Files, a volt szocialista országok állambiztonsági iratait őrző társintézményekkel megvalósuló rendezvényeken, megbeszéléseken. Takács Tibor közreműködött a Nemzeti Emlékezet Bizottsága **Adatbázis az 1956-os megtorlás során kivégzettek pereiről** című honlap elkészítésében. Palasik Mária a pécsi Kovács Béla Emlékház kurátoraként kidolgozta az itt található kiállítás tudományos koncepcióját, megírta ennek forgatókönyvét és felügyelte a kiállítás felépítését.

GAZDÁLKODÁS

A Levéltár 2018. évre jóváhagyott költségvetésének kiadási előirányzata 825.100.000.- forint volt, melyből a támogatás mértéke 820.100.000.- forint, a tervezett bevétel 5.000.000.- forint. A feladat ellátására a 2018. évi engedélyezett létszámkeret 104 fő.

AZ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA:

A személyi juttatás eredeti előirányzata 469.700.000.- forint, a módosított előirányzat 539.864.848.- forint, a teljesítés 538.889.813.- forint.

A növekedésre a fedezetet nyújtotta:

- céltartalékból kompenzációra 1254/2018. (V.31.) Korm. határozat alapján +1.090.100.- forint,
- előző évi kötelezettségvállalással terhelt előirányzat-maradványból +126.500.- forint,
- 2017. VII. 6-tól illetménykiegészítés emelkedése miatti többletforrásként 66.862.100.- forint,
- többletbevételből normatív jutalomra 522.473.- forint,
- NGM/11686/2/2018.számú intézkedése alapján a garantált bérminimum kiegészítésre kapott 2.350.905.- forint,
- munkaadókat terhelő járulékok és dologi kiadásokra – 787.230. - forint került átcsoportosításra

Az előirányzat maradványa 975.035.- forint, melyből 82.300.- forint a december havi kompenzáció maradványaként kötelezettség-vállalással terhelt, a 2018. december havi illetménnyel kifizetésre került. 844.405.- forint a december hónapban kifizetett jutalom egyéni járuléka, valamint 48.330.- forint a decemberi megbízási díjak hó közti kifizetésének egyéni járuléka, melyek kötelezettségvállalással terhelt maradványok.

A munkaadókat terhelő járulékok eredeti előirányzata 103.800.000.- forint, a módosított előirányzat 120.395.054.- forint, a teljesítés 119.645.908.- forint volt.

A növekedésre fedezetet biztosított:

- a kompenzáció kiegészítés járulék része +212.570.- forint,
- illetménykiegészítés emelkedés miatt a Levéltár 2018.évi feladatellátásához szükséges pénzügyi többletforrásként 13.177.771.- forint,
- NGM/11686/2/2018.számú intézkedése alapján a garantált bérminimum kiegészítésre kapott 458.427.- forint,
- dologi kiadásokról +657.884.- forint,
- előző évi maradványból + 27.830.- forint,
- többletbevételből 759.084.- forint,
- személyi juttatásokról +1.301.488.- forint került átcsoportosításra.

A járulékok maradványa 749.146.- forint, mely kötelezettségvállalással terhelt, a kompenzáció után fizetendő szociális hozzájárulási adó, valamint a december havi hó közti (jutalom, megbízási díj) kifizetések egyéni járuléka.

A dologi kiadások eredeti előirányzata 182.300.000.- forint, módosított előirányzata 186.290.702.- forint volt. A teljesítés 175.104.673.- forint.

A növekedésre fedezetet nyújtott:

- az előirányzat maradványból kötelezettség-vállalással terhelt összeg +2.296.619.- forint,
- beruházási kiadásokról dologi kiadásokra +1.237.173.- forint,
- dolgozóknak nyújtott lakáskölcsön visszafizetett részből +860.000,- forint,
- NKA pályázati támogatásból+769.052.- forint,
- működési kiadásokon belül - 1.172.142.-forint került átcsoportosításra.

A dologi kiadás 2018. évi maradványa 11.186.029.- forint, melyből 3.244.996.- forint kötelezettségvállalással terhelt, 7.941.033.- forint kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány, mely az elmaradt beruházás miatt 2020. évben kialakítandó irodák megvalósításához szükséges pénzüsszeg.

Az egyéb működési célú kiadások eredeti előirányzata 0.- forint, módosított előirányzata 216.623.196.- forint volt. A teljesítés 216.623.196.- forint.

A növekedésre a fedezetet a 2017. évi kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány nyújtotta. Az Ávr. 150. § (4) bekezdése alapján a költségvetési szerv kötelezettségvállalással nem terhelt költségvetési maradványát az éves beszámolóban a Kincstár által működtetett elektronikus adatszolgáltató rendszerben az elfogadását követő tíz munkanapon belül be kell fizetni a Központi Maradvány-elszámolási Alap javára. A Levéltár határidőre teljesítette a befizetést.

Az intézményi beruházási kiadások eredeti előirányzata 55.000.000.- forint, módosított előirányzata 274.762.198.- forint volt, melyből a teljesítés 152.839.056.- forint.

A növekedésre fedezetet nyújtott:

- dologi kiadásokra beruházási kiadásokból -1.237.173.- forint,
- felújítási kiadásokból +14.300.000.- forint,
- 1184/2018. (III.29.) Korm. határozat alapján a Levéltár 2018. évi feladatellátásához szükséges pénzügyi többletforrásként +130.000.000.- forint,
- NKA pályázati támogatásból +76.175.- forint,
- 1347/2018. (VII.26.) Korm. határozat alapján a Levéltár 2018. évi feladatellátásához szükséges pénzügyi többletforrásként 76.623.196.- forint átcsoportosítása.

Az intézményi beruházás előirányzatban 121.923.142.- forint előirányzat maradvány keletkezett, mely kötelezettségvállalással nem terhelt. A Levéltár önhibáján kívül nem tudta megvalósítani a tervezett építőipari beruházást, mivel a Hunyadi téri piac Eötvös utca 5. szám alatti fejpülete 2. emeletén a Levéltár részére kialakítandó irodák megvalósítására addig nem lehet közbeszerzési pályázatot kiírni, amíg az önkormányzat nem tud konkrét időpontot mondani a saját beruházásával kapcsolatban. Jelenlegi ismereteink szerint az önkormányzat sikeres közbeszerzési eljárást folytatott le, és 2019. év elején elkezdődtek a munkák. A Levéltár várhatóan 2020. év januárjában tud ezek alapján közbeszerzési eljárást lefolytatni.

A felújítási kiadások eredeti előirányzata 14.300.000.- forint, módosított előirányzata 10.000.000.- forint volt, melyből a teljesítés 0,- forint.

A Levéltár a felújítási kiadásait átcsoportosította a beruházási kiadásokra.

A megmaradt 10.000.000.- forint kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány, melyet a 1347/2018. (VII.26.) Korm. határozat alapján a Levéltár 2018. évi feladatellátásához szükséges pénzügyi többletforrásként kapta a Levéltár épületében szükséges felújítások fedezetére, ezt azonban a Levéltár a beruházás megghiúsulása miatt nem tudta felhasználni. Felhasználására 2020-ban kerülhet sor.

A felhalmozási célú támogatási kölcsön nyújtás államháztartáson kívülre (lakáskölcsön) eredeti előirányzata 0,- forint, módosított előirányzata 0.- forint, melyből a teljesítés 0.- forint.

Az intézményi működési bevételek eredeti előirányzata 5.000.000.- forint, a módosított előirányzat 6.239.621.- forint, a teljesítés 6.239.621.- forint volt.

A többletbevételt a kiadási kiemelt előirányzat jogcímenen használtuk fel.

Működési célú támogatás államháztartáson belülről előirányzata 845.227.-forint, mely a Nemzeti Kulturális Alaptól (NKA) kapott támogatási összeg, amelyből 345.227.- Ft „Állományvédelmi műhely tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzése”, illetve 500.000.- Ft „Ez a sugárzás nem ismer határokat. Dokumentumok a csernobili katasztrófa hazai következményeiről” című kiadvány megjelentetése. Az elnyert támogatások a pályázati kiírásnak megfelelően lettek felhasználva.

A felhalmozási bevétel előirányzata 19.685.- forint, mely a Levéltárban lefolytatott selejtezés után, a dolgozók által megvásárolt eszközök ellenértéke. A többletbevételt a munkaadókat terhelő járulékok kiadásainak fedezetére csoportosította át a Levéltár.

A felhalmozási célú átvett pénzeszköz előirányzata 882.251.- forint, mely a dolgozóknak folyósított lakáskölcsön támogatás törlesztő részleteiből befolyt összeg. Ezen előirányzaton keletkezett többletbevétel a dologi kiadásokra és a munkaadókat terhelő járulékokra lett átcsoportosítva.

A finanszírozási bevételek eredeti előirányzata 820.100.000.- forint, módosított előirányzata 1.339.949.214.- forint, a teljesítés 1.339.949.214.- forint volt.

- A támogatás előirányzat növekedés a 1254/2018. (V.31.) Korm. határozat alapján kompenzációra és annak járulékeinak fedezetére kapott + 1.302.670.- forint többlettámogatás,
- az NGM/11686/2/2018. számú intézkedése alapján a garantált bérminimum kiegészítésre kapott 2.809.332.- forint,
- a 2017. évi 219.074.145.- forint előirányzat maradvány felhasználása,
- 2017. VII. 6-tól illetménykiegészítés emelkedés miatti többletforrásként folyósított 80.039.871.- forint,
- 1184/2018. (III.29.) Korm. határozat alapján a Levéltár 2018. évi feladatellátásához szükséges pénzügyi többletforrásként +130.000.000.- forint,
- 1347/2018. (VII.26.) Korm. határozat alapján a Levéltár 2018.évi feladatellátásához szükséges pénzügyi többletforrásként 86.623.196.- forint.

A 2018. évi előirányzat-maradvány főbb jogcímei:

Kötelezettség-vállalással terhelt előirányzat-maradvány:	4.969.177.- forint:
– Személyi juttatások	975.035.- forint,
– Munkaadókat terhelő járulék	749.146.- forint,
– Dologi kiadások	3.244.996.- forint.

Kötelezettség-vállalással nem terhelt előirányzat-maradvány 139.864.175.- forint.

A Levéltárnak kincstári vagyongazdálkodásból származó bevétele nem volt. Az intézmény vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Összegezve a Levéltár alapító okiratában meghatározott feladatellátását a gazdaságosság, hatékonyság, átláthatóság és ellenőrizhetőség jellemzi. A 2018. évi gazdálkodásunkat a 2014. évben átalakított államháztartási számvitel és adózási jogszabályok figyelembevételével, azok többször módosított, hatályos rendelkezéseinek megfelelően végeztük. A Levéltár gazdálkodását a megváltozott jogszabályoknak megfelelően alakítottuk, a működéshez szükséges szabályzatokat átdolgoztuk és hatályba léptettük.

PUBLIKÁCIÓK, 2018

ARGEJÓ ÉVA

Tanulmány, közlemény folyóiratban

A veréstechnikától a színdinamikáig. Portré dr. Bálint Istvánról, az ÁVH orvosáról. *Betekintő*, 2018/3. www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_3_argejo.pdf

BANDI ISTVÁN

Tanulmány önálló kiadványban

A lelkiismeret útja embert próbáló időkben. Esztergomi bencés tanárok sorsa a kádári konszolidáció éveiben az állambiztonsági források tükrében. In *Bencések Magyarországon a pártállami diktatúra idején*, 2. Szerkesztette: Dénesi Tamás, Boros Zoltán. Pannonhalma, Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, 2018. 207–221.

A román titkosszolgálatok intézménytörténeti áttekintése az első világhéregéstől a királyság bukásáig. In *Utak a Teleki térről*. Budapest, RETÖRKI, 23–45. (RETÖRKI könyvek 34.)

Árnyékok a boldog kádárizmusból. A bencés renddel szemben a hatvanas években alkalmazott fiatalkori ügynökök történeti vizsgálata. In *Bencések Magyarországon a pártállami diktatúra idején*, 3. Pannonhalma, Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, 2018. 245–259.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Az 1989-es romániai forradalom árnyai. *Rendszerváltó Archivum*, 2018/2. 27–36.

Szoboszlay András és társainak „56-os pere”. *Betekintő*, 2018/1. www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_1_bandi_0.pdf

Hatékonyság, jogszerűség, nyilvánosság a román titkosszolgálatoknál 1948-tól 2016-ig. 1. *Terror és Elhárítás*, 2018/1. 99–128. www.hamvasintezet.hu/uploads/assets/Terror%20és%20Elhárítás.pdf

BARÁTH MAGDOLNA

Szerkesztett kötet

Nagy Imre első kormányának minisztertanácsi jegyzőkönyvei I. 1953. július 10. – 1954. január 15. Társzerkesztő: Geccsényi Lajos. Budapest, Nagy Imre Alapítvány – Magyar Nemzeti Levéltár, 2018. 1072.

Tanulmányok önálló kiadványban

Hírszerzők diplomáciai fedésben. In *Diplomácia – Hírszerzés – Állambiztonság*. Szerkesztette: Andreidesz Gábor, M. Madarász Anita, Soós Viktor Attila. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 77–104.

A Szovjetunió és a magyar béke. In *Az elfelejtett béke. Tanulmánykötet a párizsi magyar békeszerződés életbelépésének 70. évfordulójára*. Szerkesztette: Fülöp Mihály. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 55–67.

Tanulmány folyóiratban

Menekültekből emigránsok. *Múltunk*, 2018/4. 32–59.

Idegen nyelvű publikáció

Vengerszko.szovjetszkie otnosenyija v 1944.1953 gg. In *Voproszi isztorii Vengrii i rosszizszko- vengerszkih otnosenyij*. Szbornyik sztatyej. Otv. red. A. Sz. Szmikalin. Jekatyerinburg, Uralszkij goszudarsztvennij juridicseszkiij universzitet. Kafedra isztorii goszudarsztva i prava, 2018. 215–222.

BIKKI ISTVÁN

Szerkesztett kötet

A harmadik évtizedbe lépve. Beszámoló a Történeti levéltár 2017-ben végzett munkájáról. Társszerkesztő: Cseh Gergő Bendegúz. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2018. 47.

Tanulmány önálló kiadványban

A Minisztertanács Személyügyi Titkársága In *Zinner 70 – Egy élet az (i)gazdagszolgáltatás kutatásának szolgálatában.* Szerkesztette: Fodor Veronika, Geceányi Patrícia et al. Budapest, Írott Szó Alapítvány – Magyar Napló, 2018, 302–310.

BORVENDÉG ZSUZSANNA

Önálló tudományos könyv

A Cég megnyertjei – a megnyertek cégei. Titkosszolgálati vállalat alapítások és valuta-kitermelés a Kádár-rendszer idején. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 181.

Tanulmány önálló kiadványban

„Kompország”. Magyarország szerepe a technológiai transzferben az 1970–80-as években. In *Diplomácia – Hírszerzés – Állambiztonság.* Szerkesztette: Andreidesz Gábor, M. Madarász Anita, Soós Viktor Attila. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 105–130.

„Meg kell újítani a történetírást!” In *Utak a Teleki térről. Esszék és tanulmányok a 75 éves M. Kiss Sándor tiszteletére.* Szerkesztette: Szekér Nóra, Kávássy János, Nagymihály Zoltán. Laki-telek, Antológia Kiadó, 2018. 53–59.

Kitelepítettek egy kémkedési perben. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.* Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára –Kronosz Kiadó, 2018. 211–228.

Tanulmányok folyóiratokban

Gondolatok a gazdasági átmenetről. *Rendszerváltó Archívum*, 2018/3. 22–31.

Újságírók a kommunista állambiztonság szolgálatában. *Arc és álarc* 2018/1–2. 35–58.

Recenzió

Borvendég Zsuzsanna–Palasik Mária: DeJong-Lambert, William–Krementsov, Nikolai (eds.): *The Lysenko Controversy as a Global Phenomenon. Genetics and Agriculture in the Soviet Union and Beyond.* I–II. Palgrave Macmillan, Springer, Cham, 2017. I: XIV, 191 p. ill.; II: XI, 243 p., ill. (Palgrave Studies in the History of Science and Technology). *Orvostörténeti Közlemények* 2018/1–4. 205–209.

Ismeretterjesztő cikk

Kádár offshore cégei. *Interpress Magazin*, 2018/3. 18–23.

CSEH GERGŐ BENDEGÚZ

Szerkesztett kötet

„Ez a sugárzás nem ismer határokat”. *Dokumentumok a csernobili katasztrófa magyarországi következményeiről.* Társszerkesztők: Tóth Eszter, Ring Orsolya et al. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 636.

A harmadik évtizedbe lépve. Beszámoló a Történeti levéltár 2017-ben végzett munkájáról. Társszerkesztő: Bikki István. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2018. 47.

Tanulmány önálló kiadványban

Budapesti kitelepítettek Békés megyében. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.* Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára –Kronosz Kiadó, 2018. 77-85.

Fegyverszüneti ellenőrzés Közép-Európában: béke-előkészítés vagy térfoglalás? In *Az elfelejtett béke. Tanulmánykötet a párizsi magyar békeszerződés életbelépésének 70. évfordulójára.* Szerkesztette: Fülöp Mihály. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 69-89.

Tanulmány, közlemény folyóiratban

Beszámoló a Levéltári Szakfelügyelet 2017. évi munkájáról és ellenőrzési tapasztalatáról. *Levéltári Szemle*, 2018/1. 7–22.

CSERÉNYI-ZSITNYÁNYI ILDIKÓ

Tanulmány önálló kiadványban

„Szent Jeromos eltűnt a nagymama alatt”. A Chorin és Weiss család két bizalmasa kitelepítésben, majd vádképtelen őrizetben. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.* Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 314–336.

Tanulmányok, közlemények folyóiratban

Bányászták a Rákosi-korszakból. *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 2018/1–2. 11–16.

Rákosi döntött: legyen 15–15 év büntetés. Sújtólégrobbanás Tatabányán. *Arc és Álarc*, 2018/3–4. 7–26.

EHRENBERGER RÓBERT

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Horthy és Hitler első találkozásának kérdéséhez – egy 1945-ös tanúvallomás alapján. Társszerző: Kis Péter. *Betekintő*, 2018/3. www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_3_ehrenberger_kis.pdf

Egy reformkísérlet előtörténete – avagy Csehszlovákia útja az 1968-as megszállásig. *Betekintő*, 2018/2.

www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_2_ehrenberger_0.pdf

A BM III/V. Csoportfőnökség története 1971–1990 között. *Betekintő*, 2018/1.
www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_1_ehrenberger.pdf

JOBST ÁGNES

Önálló tudományos könyv

Hatalmi diskurzus az államszocializmus kiépítésének időszakában. Önmegjelenítés és ellen-ségkép a Szabad Nép vezércikkeiben. [Saarbrücken], GlobeEdit, 2018. 384.

Tanulmány önálló kiadványban

Egy szervezkedés koreográfiája: A csepregi „fegyveres összeesküvés”. In *Vakvágány: „A szocializmus alapjainak lerakása” vidéken a hosszú ötvenes években*, 1. Szerkesztette: Horváth Gergely Krisztián. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 411–440.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

A Német Demokratikus Köztársaság terrorelhárításának ambivalenciája. *Terror & Elhárítás*, 2018/1. 129–162. www.hamvasintezet.hu/uploads/assets/Terror%20és%20Elhárítás.pdf
Magyarország-kép 1968-ban. A Stasi országértékelő jelentése. *Betekintő*, 2018/1. www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_1_jobst
„Az őrizetes korábbi kihallgatásán említette, hogy fél a veréstől...” *ArchívNet*, 2018/2. 1–12. www.archivnet.hu/az-orizetes-korabbi-kihallgatasan-emitette-hogy-fel-a-verestol

Recenzió

Horváth Antal: Az irányított gazdálkodás hatása a gazdaságra 1939–1949. Sopron vármegye, Csepregi járás. Szombathely, Szülőföld Kiadó, 2017. *Vasi Szemle*, 2018/5. 629–630.

KIS PÉTER

Tanulmány, közlemény folyóiratban

Horthy és Hitler első találkozásának kérdéséhez – egy 1945-ös tanúvallomás alapján. Társ-szerző: Ehrenberger Róbert. *Betekintő*, 2018/3.
www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_3_ehrenberger_kis.pdf

KÖBEL SZILVIA

Tanulmányok, közlemények önálló kiadványokban

A budapesti evangélikus gyülekezeteket érintő kitelepítések dokumentumai: A pártállami egyháztörténelem sajátos metszete. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből*. Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 129–145.

Tanulmányok, közlemények folyóiratban

Az egyházjog fogalmának aktuális kérdései. *Collegium Doctorum. Magyar Református Teológia*, 2018/2. 137–152.
A kőröshegyi református gyülekezet történetéhez. *Református Jó Hír*, 2018/1. 6–8.

KRAHULCSÁN ZSOLT

Tanulmányok, közlemények önálló kiadványokban

Utolsó állomáshely: Kál. Velics László kitelepítése. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből*. Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 287 – 300.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Egy sikertelen beszerzési kísérlet anatómiája. *Betekintő*, 2018/1.
betekinto.hu/2018_1_krahulcsan
Politikai nyomozók a vádlottak padján. Nagy Béla politikai vizsgáló és társai fegyelmi ügye 1960-ban. *ArchívNet*, 2018/2. <http://archivnet.hu/politikai-nyomozok-a-vadlottak-padjan-nagy-bela-politikai-vizsgalo-es-tarsai-fegyelmi-ugye-1960-ban>

MÉSZÁROS DÁNIEL

Recenzió

Megjegyzések a jelentéshez. Horváth Sándor: Feljelentés. Egy ügynök hétköznapijai. Budapest, Libri Kiadó, 2017. *Betekintő*, 2018/1. www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_1_meszaros.pdf

MÜLLER ROLF

Önálló kiadványban megjelent tanulmány

Tettesek, áldozatok, szereplők. Állambiztonsági és történeti fényképgyűjtemény. In *Kulturális ellenállás a Kádár-korszakban. Gyűjtemények története*. Szerkesztette: Apor Péter, Bódi Lóránt et al. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2018, 321–330.

Folyóiratban megjelent tanulmány, forrásközlemény

Kulákverők – Államvédelmi erőszak a falvakban, 1949. *ArchívNet*, 2018/2. <http://archivnet.hu/kulakverok-allamvedelmi-eroszak-a-falvakban-1949> 1–7.

Ismeretterjesztő cikkek

A titkosrendőr titkai. Péter Gábor, a „szovjet ügynök”. *Múlt-kor*, 2018/1. 90–95.
A mindennapi erőszak valósága. A titkos figyelések fényképei. *Mafot–Apertúra*. LIV. 2018. 1–9. mafot.hu/apertura_a_mindennapi_eroszak_valosaga_html

OKVÁTH IMRE

Tanulmányok önálló kiadványokban

Adalékok a volt tábornoki kar kitelepítéséhez. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből*. Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 117–128.
A párt- és a politikai tisztai apparátus újjászervezése a Magyar Néphadseregben, 1956–1958. In *A dolgozó népet szolgálták? Fegyveres testületek és pártirányításuk a szocializmusban*. Szer-

kesztette: Ötvös István, Trieber Péter. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 23–39.
A magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás története a második világháború végétől a rendszerváltásig. *Felderítő Szemle*, 2018/2. 38–50.

ORBÁN BALÁZS

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Egy elnök halála - Egyiptom az 1970-es és 80-as évek fordulóján a magyar hírszerzési iratokban, különös tekintettel az iszlám szélsőségesek tevékenységére. *Arc és Álarc*, 2018/1–2. 125–168.
Illegális állami drogereskedelem - gondolatok a kutathatóvá vált állambiztonsági iratok alapján. *Arc és Álarc*, 2018/3–4. 103–125.

ORGOVÁNYI ISTVÁN

Tanulmány folyóiratban

Kecskemét, 1956. *Forrás*, 2018/7. 165–181.

PALASIK MÁRIA

Szerkesztett kötet

Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.
Társzerkesztő: Gyarmati György. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 409. (Közelmúltunk hagyatéka)

Tanulmányok, közlemények önálló kiadványokban

„A burzsoázia likvidálásához tartozik a kitelepítés”: A budapesti kitelepítés politikatörténete, 1951–1953. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.* Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 15–54.

Kitelepítettek vesszőfutása – avagy a számkivetettek szigetszerű szolidaritás-közösségei. Társzerző: Gyarmati György. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.* Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 7–13.

Diktatúraépítés demokráciában: Hogyan a parlamentben látták, 1944–1949. In *Metszetek bolsevizmusról, sztálinizmusról.* Szerkesztette: Gyarmati György, Pihurik Judit. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 163–188.

Kovács Béla politikai pályája és letartóztatása. In *Sztálin árnyékában: A szovjet modell exportja Kelet-Közép-Európába (1944–1948).* Szerkesztette: Mitrovits Miklós. Budapest, Országház Könyvkiadó, 2018. 95–114.

A női esélyegyenlőség 1945 és 1948 között. In *Régi és új világ határán –1945 történetei.* Szerkesztette: Feitl István, Ignácz Károly. Budapest, Napvilág Kiadó, 2018. 94–111.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

A Tildy Zoltán köztársasági elnök lemondatása körüli politikai játszmák 1948-ban és a volt elnök házi őrizete. *Emlékeztető*, 2018/3–4. 16–25.

Recenzió

Borvendég Zsuzsanna–Palasik Mária: DeJong-Lambert, William–Krementsov, Nikolai (eds.): *The Lysenko Controversy as a Global Phenomenon. Genetics and Agriculture in the Soviet Union and Beyond.* I–II. Palgrave Macmillan, Springer, Cham, 2017. I: XIV, 191 p. ill.; II: XI, 243 p., ill. (Palgrave Studies in the History of Science and Technology). *Orvostörténeti Közlemények*, 2018/ 1–4. 205–209.

PAPP ISTVÁN

Tanulmány önálló kiadványban

Gályapadból laboratórium. Fluck Béla festőművész Csorváson. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből.* Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 301–314.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Cserkészlet, szociográfia, nemzeteszme. Szabó Zoltán-képeink. *Múltunk* 2018/3. 264–276.

Antal István feljegyzése a népi írókról. *Betekintő*, 2018/1.

www.betekinto.hu/2018_1_papp

Idegen nyelvű publikációk

„Hungarian peasantry” = „Hungarian people”. The populist thinkers’ concept of the Hungarian nation. In *Agriculture and Rural Life in Finland and Hungary.* Ed. Zsuzsanna Varga, Anssi Halmesvirta. Sarka, The Finnish Museum of Agriculture, 2018. 57–68.

Chýbajúce slová Rozhlasový a televízny prejav Lajosa Fehéra o vpáde de Československa *Pamät' národa*, 2018/2. 61–72.

Recenziók

Searching for the Human Factor: Psychology, Power and Ideology in Hungary during the Early Kádár Period. By Tuomas Laine-Frigren. Jyväskylä: University of Jyväskylä, 2016. 369. *Hungarian Historical Review*, 2018/2. <http://hunghist.org/82-book-reviews/500-2018-2-reviews>

A szenesember lapátja és Guttman Bubi ékszerei. *Napi Történelmi Forrás*, 2018/5. (31-én, tisztázni a periodicitást!) <http://ntf.hu/index.php/2018/05/31/a-szenesember-lapatja-es-guttman-bubi-ekszerei/>

PÓCS NÁNDOR

Tanulmány önálló kiadványban

Rendszerváltások - A huszadik század sorsfordulói a Nagyikunságon. In *A Nagyikunság földje és népe.* Szerkesztette: Örsi Julianna. Túrkeve-Szolnok, Túrkevei Kulturális Egyesület, 2018. 366–382.

Tanulmány, közlemény folyóiratban:

Lázadás a valami ellen. 68-as kézikönyvek: Marcuse és Debord. *Betekintő*, 2018/2.

www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2018_2_pocs.pdf

Recenziók

A népi lobbista. Fehér Lajos. Egy népi kommunista politikus pályaképe. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok történeti Levéltára–Kronosz Kiadó, 2017. *Napi Történelmi Forrás*, 2018/8/15. www.ntf.hu/index.php/2018/08/15/a-nepi-lobbista-konyvismerteto-papp-istvan-feher-lajos-egy-nepi-komminusta-politikus-palyakepe/

Palota-ellenállás. Szelke László: Gresham a nácik ellen. Az ellenzék, az embermentés és az ellenállás hálózatai. Budapest, Jaffa Kiadó, 2016. *Betekintő*, 2018/1. www.betekinto.hu/hu/szamok/2018_1_pocs_0-pdf

PETRÁS ÉVA

Szerkesztett kötet

Kovrig Béla: *Merre megyünk?* Budapest, Barankovics István Alapítvány, 2018. 38.

Könyvrész, fejezet

Quo vadis, keresztény politika? Utószó. In Kovrig Béla: *Merre megyünk?* Budapest, Barankovics István Alapítvány, 2018. 34–38.

Tanulmány önálló kiadványban

A nemzeti kommunizmus egy polgári olvasata. Kovrig Béla, kereszténydemokrata szociálpolitikus kommunizmusképe. In *Metszetek bolsevizmusról, sztálinizmusról*. Szerkesztette: Gyarmati György, Pihurik Judit. Budapest – Pécs, Magyar Történelmi Társulat Történelmi Társulat – Kronosz Kiadó – Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2018. 189–211.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Befejezett múlt. Gondolatok az Ige-Idők: A reformáció 500 éve c. kiállításról. *Hét Hárs*, 2018/1. 33–38.

Konfliktusra determinálva. Mindszenty bíboros és Nagy Töhötöm kapcsolata. *Egyháztörténeti Szemle*, 2018/3. 33–50.

Kereszténydemokrata politikusok tevékenysége a demokratikus magyar emigráció soraiban. *Múltunk*, 2018/4. 60–73.

Idegen nyelvű publikációk

Prevailing Romantic Elements of Hungarian Nationalism at the End of the Socialist Era. Their Origin and Influence on Nationalism. In *New Perspectives in the Transnational History of Communism in East Central Europe*. Ed. Krzysztof Brzechczyn. Berlin, Peter Lang Verlag, 2018. 159–167.

Η ζωή και οι σκέψεις του Τöhötöm Nagy, ενός Ιησουΐτη και Ελευθεροτέκτονα. In: *Βιβλιοξόος*, 2018. április 22. 1–6.

SZ. KOVÁCS ÉVA

Tanulmány önálló kiadványban

Levelek Törökországból. Egy diplomata az állambiztonság hálójában. In *Diplomácia – Hírszerzés – Állambiztonság*. Szerkesztette: Andreidesz Gábor, M. Madarász Anita, Soós Viktor Attila. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 487–500.

SZEKÉR NÓRA

Szerkesztett kötet

MDF-tanulmányok. Társzerkesztő: Szeredi Pál. Lakitelek, Antológia Kiadó, 2018. 455. (RETÖRKI Könyvek, 32.)

Utak a Teleki térről. Esszék és tanulmányok a 75 éves M. Kiss Sándor tiszteletére. Társzerkesztők: Kávássy János, Nagymihály Zoltán. Lakitelek, Antológia Kiadó, 2018. 270.

Tanulmányok önálló kiadványban

„...az ellenállási mozgalom létezett” – Gondolatok A magyar diákok szabadságfrontja című könyv kapcsán. In *Utak a Teleki térről. Esszék és tanulmányok a 75 éves M. Kiss Sándor tiszteletére*. Szerkesztette: Szekér Nóra, Kávássy János, Nagymihály Zoltán. Lakitelek, Antológia Kiadó, 2018. 221–230.

Elmúlt jövő – A lakiteleki találkozó harminc év távlatából. In *MDF-tanulmányok*, Lakitelek, Antológia Kiadó, 2018. 7–61.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Az erőszak szerepe a Magyar Közösség perének előkészítésében. *Rubicon*, 2018/2. 70–74.

Magyar Testvéri Közösség titkos társaság és a Trianoni béke revíziója. *Trianoni Szemle*, 2018/1–2. 15.

Történelmi fogalmak és Mester Miklós életútja. *Magyar Szemle*, 2018/7–8. 40–47.

Átkelés a Rubiconon. Az Erdély-tüntetés 1988-ban. *Rendszerváltó Archivum*, Testmechanika – Recenzió Müller Rolf: Erőszak neve Péter Gábor című könyvéről. *Kommentár*, 2018/1. 117–124.

SZŐNYEI TAMÁS

Tanulmány, közlemény folyóiratban

Miheztartás végett – Hogyan készült a pártállami kultúrpolitika 1981-ben a popzenei élet kordában tartására. *ArchívNet*, 2018/3. 1–11.

http://archivnet.hu/technikai_menuspontok/cikkek/archivum.html?evf_id=2018&szam_id=2116&rovat=All

TAKÁCS TIBOR

Önálló tudományos könyv

Büntetőterület. Futball és hatalom a szocialista korszakban. Budapest, Jaffa Kiadó, 2018. 232.

Tanulmányok, közlemények önálló kiadványokban

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (rövid) története. In *Kulturális ellenállás a Kádár-korszakban. Gyűjtemények története*. Szerkesztette: Apor Péter, Bódi Lóránt et al. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2018. 307–320.

A Rusvai Tibor elleni eljárás, 1957. In *Dr. Rusvai Tibor emlékére*. Vác, Váci Múzeum Egyesület, Vác, 2018. 23–54. (Váci Füzetek 7.)

Megfigyelt, kitelepített, megfigyelt. Mikecz Ödön és a politikai rendőrség 1951 után. In *Honukban otthontalanok. Tanulmányok az 1951. évi budapesti kitelepítések történetéből*.

Szerkesztette: Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 251–273.

Ismeretterjesztő cikk

Vörös kontra zöld–fehér. A FRADI a kommunista korszakban. *Rubicon*, 2018/6. 74–79.

Recenzió

Jelentéssel teli mindennapok. Horváth Sándor: Feljelentés. Egy ügynök mindennapjai. Libri Kiadó, Budapest, 2017. *Múltunk*, 2018/3. 220–232.

TÓTH ESZTER

Szerkesztett kötet

„Ez a sugárzás nem ismer határokat”. *Dokumentumok a csernobili katasztrófa magyarországi következményeiről*. Társszerkesztők: Cseh Gergő Bendegúz, Ring Orsolya et al. Budapest – Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára – Kronosz Kiadó, 2018. 636.

Tanulmányok önálló kiadványokban

Információs kárpótlás, az állambiztonsági iratok megismerésének lehetőségei. *Múzeumcafé* 65., 2018/2 145-159.

VÖRÖS GÉZA

Tanulmányok önálló kiadványokban

„Pálfi Aurél beszerzésétől elálltunk.” A bencés rend a politikai rendőrség hálójában (1945–1956) In *Bencések Magyarországon a pártállami diktatúra idején*, 2. Szerkesztette: Dénesi Tamás, Boros Zoltán. Pannonhalma, Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, 2018. 187–205. Egy orientalista élete a magyar titkosszolgálat szemével. Sinor Dénes a Kádár-kori politikai rendőrség látókörében. In *Diplomácia – hírszerzés – állambiztonság*. Szerkesztette: Andreides Gábor, M. Madarász Anita, Soós Viktor Attila. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2018. 547–556.

Az ÁBTL egyházi vonatkozású gyűjteményei és felhasználhatóságuk. In *Kulturális ellenállás a Kádár-korszakban. Gyűjtemények története*. Szerkesztette: Apor Péter, Bódi Lóránt et al. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2018. 345–356.

Tanulmány, közlemény folyóiratban

Egy parancsnoki értekezés margójára – Az egyházi elhárítás helyzete 1989-ben. *ArchívNet*, 2018/6. <http://www.archivnet.hu/egy-parancsnoki-ertekezlet-margojara-az-egyhazi-elharitas-helyzete-1989-ben>

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

1067 Budapest, Eötvös u. 7.

Telefon: (1) 478-6020

Fax: (1) 478-6036

E-mail: info@abtl.hu

Honlap: www.abtl.hu

Postacím: 1369 Budapest, Pf. 367

Ügyfélszolgálat

Telefon: (1) 478-6025

Ügyfélfogadási idő

Hétfő, szerda, csütörtök: 9–12, 13–16

Kedd: 10–12, 13–18

Péntek: 9–12

A kutatóterem nyitva tartása

Hétfő, szerda: 9–16

Kedd, csütörtök: 10–18